

DOMOLJUB

Izidaja vsak štirtek. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisal in dopisal se pošilja: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Huročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po slednjih cenah: Enostopna petstvrsta (listina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovalni promet poštno-hranilnišnega urada št. v. 824.797.

Štev. 28.

V Ljubljani, dne 11. Julija 1907.

Leto XX.

Pri delu.

Naši poslanci v državnem zboru izvršujejo pridno svojo dolžnost. Celo vrsto predlogov so stavili v zmislu svojega programa, za ponesrečene kraje zahtevajo od vlade podpore, v odločnih vprašanjih so se obrnili na ministre v obrambo svojih volivcev. Nekaj stvari pa moramo posebej omenjati, ker posebno lepo pričajo o delavnosti naših zastopnikov.

1. Poslanec Demšar je v posebnem vprašanju na poljedelskega ministra zahteval, naj ta očitno pojasni, kako bo zanaprej z mejo. In minister je zadnji petek (dne 5. t. m.) odgovoril, da na noben način ne bo vlada dala Srbiji takih ugodnosti, ki jih je prej imela. Vsi večji listi so se pečali z Demšarjevim vprašanjem in ministrovim odgovorom. Največji judovsko-nemški list „N. Fr. Presse“ je v dveh člankih govoril o tem. Naši kmetovalci bodo gotovo hvaležni, da je njihov stanovski tovariš tako odločno posegel v to, za našega kmeta, najvažnejše vprašanje. Naši gredo samostojno naprej, in ne capljajo za drugimi.

2. Dne 5. t. m. je v daljšem govoru nastopil dr. Krek in zahteval

splošno in enako volivno pravico tudi za deželne zборе. Iz njegovega govora posnemamo te-le, za kmeta posebno važne stvari. Rekel je, da se v sedanjih deželnih zbora pri postavah pozna, da jih sklepa gospoda. „To velja posebno za lovski zakon. L. 1848, ko se je v Avstriji zbudil zmisel za svobodo, se je poleg odprave tlake in desetine povsod slišalo tudi geslo „svobodnega lova“. Zdaj pa imamo lovske postave, ki so samo nekaterim v korist. To posebno hudo v planinskih deželah, kjer iz celega sveta prihajajo ljudje in kupujejo naše planine in s tem zmanjšujejo število živine ljudstvu in jim onemogočujejo življenje, samo da morejo streči svoji lovski strasti. Kako je v pravni državi, v kranjski deželi mogoča ta krivica, da moža, ki ima n. pr. samo 199¹/₄ oralov skupnega sveta, in ki ustrelil zajca, kateri mu objeda mlada drevesa, obsodijo zavoljo tatvine. Pa to bi mogel še razumeti. Toda poglejmo si drugo plat. Če ima 1/4 orala več, pride sodni svetnik, ki je prvega moža zavoljo tatvine obsodil, k drugemu na kosilo na zajca, ki ga je ta ustrelil, tam mirno je in je vesel prijavnosti svojega gostitelja. Lovski zakon je tak gosposki pečat v našem javnem živ-

ljenju, kakor malo drugih. — Dalje imamo postave za odkup služnosti. Te postave so narejene gospodi v korist. Zato pa morejo n. pr. v naših planinah ljudje sedaj komaj polovico te živine prerediti, ki so je imeli prej, dasi so razmere izpremenjene, dasi se mnogo umneje goji pridelovanje krme. Samo polovico od prej! In zato imate sedaj v celih krajih, celih dolinah, da reči smem, v celih deželah, kjer je prej vladalo blagostanje, na pol berače. Mi moramo biti tukaj pametni in dosledni, da vse priveske, kar se jih kje najde od gosposke Avstrije, do zadnjega kota zasledujemo in si napravimo resnično ljudsko državo.“

„Tudi ceste so sedaj tako vravnane, da koristijo le nekaterim. Načelo, da mora biti povsod, n. pr. cesta od vasi do vasi javna (okrajna ali deželna) se je še komaj kje izpregovorilo; v nobeni deželi pa še ni sklenjene take postave. Ta je pa potrebna, ker posamni državljani, zlasti v hribih, čutijo, kako so krivično prezirani, v svojih srcih, pa tudi v svojih žepih.“

Govornik je tudi omenjal, da se kmetijske stanovske zadruga, občinska razsodišča in druge koristne stvari zato ne vpeljejo po deželnih

zborih, ker tam ne odločuje ljudstvo. Zlasti pomenljivo je bilo pa, kar je govoril o uradništvu. To naj si uradniki dobro preberejo; jim ne bo škodilo. Po pravici je dejal, da pri nas vsak kanclist v uradu nastopa kot strankar, in da naši uradniki svoje liberalno mišljenje odurno kažejo tudi v uradih. Državni zbor je ljudski; uradniki so pa gosposki. Odločno je obsojal; da se je dozdej toliko časa izgubilo z uradniki v državnem zboru, kakor bi bilo vse od njih odvisno in zahteval dela za ljudstvo. Napeto so ga poslušali prijatelji in nasprotniki in celo socialno-demokratski voditelji so mu na koncu častitali. — Po pravici lahko rečemo: S. L. S. se je s svojimi poslanci v novem zboru odlično postavila.

Izobrazbi.

Kateri narodi prebivajo v naši monarhiji.

VII. Romani.

Med Romane prištevamo one narode, ki so nastali iz starih Rimljanov. V naši državi živijo od Romanov samo Italijani, ki jih je sedemstotisoč in čez dvestotisoč Rumunov v Bukovini.

Italijani stanujejo po južnem Tirolskem in v Primorju. Tu doseže italijanski narod svoj skrajni konec na severu in vzhodu. Že po svoji naravi zavzemajo Italijani v Primorju le obrežne kraje, dočim so notranji deli dežele slovenski, oziroma hrvaški. Četudi narod italijanski tupatam napreduje, četudi se slovanski kraji poitalijančujejo, vendarle narod italijanski nazaduje, posebno v našem Primorju. Pomislimo, kje da so se nahajale latinske naselbine pred tisoč leti. Kakšna je bila Dalmacija ob prihodu Hrvatov? Povest pravi, da so segale latinske naselbine do Donave. In Dalmacija je bila pred sto leti veliko bolj pomešana z romanskimi plemeni, kot pa sedaj.

Rumuni v Bukovini spadajo k mnogoštevilnemu narodu rumunskemu, ki ga je vsega skupaj gotovo do devet milijonov. Ta narod živi ob jugovzhodnih Karpatih tja do Donave in Pruta ob Črnem morju in skoro do reke Tise na Ogrskem. Ako pogledaš na zemljevid, boš videl, da tvori zemlja rumunska, rekel bi, krog. Središče tega kroga je Erdeljska ali Sedmograška dežela na Ogrskem. Na Ogrskem je Rumunov nekaj manj kot tri milijone. Z avstrijskimi Rumuni je tedaj pod našim vladarjem tri milijone ljudi tega naroda.

V starem veku so stanovali na sedanjem Erdeliskem Dakii, katere so si pa Rimljani podvržili in poslali med nje veliko rimskih naseljencev, ki so v teku časa ta narod Dakov polatinili. Ko so se pozneje morali Rimljani umakniti iz Erdeljskega, so šli z njimi tudi ti porimljanjeni Dakii, ali v 12. veku so se zopet vrnili v svoje zapuščene kraje, kjer so si ustanovili svojo državo, ki pa je bila odvisna od poljskega kraljestva. Ko so Turki Poljakom vzeli Vlaško in Moldavsko (deželo teh polatinjenih Dakov), so morali prebiti ti

Vlahi ali Rumuni slovito turško robstvo, dokler jih niso leta 1878 osvobodili Rusi in jim dali popolno svobodo. Bukovinski Rumuni so prišli pod Avstrijo leta 1775, ogrski so bili pa že od prvih začetkov podvrženi Madjarom, ki so gospodovali na Ogrskem in Erdeljskem.

Rumuni so grško iztočne vere (kakor Srbi ali Rusi in Bolgari). Med njimi je naseljenih veliko Judov, ki imajo skoro vso trgovino v rokah. Ljudstvo se peča z živinorejo in poljedelstvom. Zemljo imajo pa le v namemu in morajo odplačevati bojarom (plemenitašem) veliko davkov.

Glavna mesta Rumunov na Ogrskem so večinoma vsa v mažarski oblasti. Kljub temu je narod zelo zaveden in vztraja v narodni borbi z Madjari, ter celo — napreduje.

Glavno mesto Rumunije je Bukarešt, s 300 tisoč ljudmi in rumunskim vseučiliščem. Bukovinski Rumuni so po izobrazbi gotovo pred ogrskimi, dočim oni v Rumuniji ne napredujejo tako, kakor bi bilo upati.

• • •

Pri koncu opisa avstro-ogrskih narodov pogledajmo še enkrat nazaj, da si lažje napravimo skupni pregled vseh ljudstev.

Avstro-Ogrska šteje torej čez 47 milijonov ljudi. V Avstriji je čez 15 in pol milijona Slovanov, 9 milijonov Nemcev in pčli milijon Romanov.

Na Ogrskem imamo 5 in pol milijona Slovanov, dva in en četrt Nemcev, okoli tri milijone Rumunov in nad 8 milijonov Mažarov. Ker pa vemo, da je najmanj pol milijona Slovanov vstetih za Mažare, rečemo lahko, da je nad 6 milijonov Slovanov na Ogrskem.

V Bosni in Hercegovini je še 1 milijon 750 tisoč Slovanov.

Vseh Slovanov v naši monarhiji je 23 in pol do 24 milijonov, torej več kot polovica vseh prebivalcev. Nemcev je 11 milijonov, Mažarov 8 milijonov, Romanov pa tri in pol do štiri milijone.

Naše cesarstvo je torej čez polovico slovanska država. Zavedajmo se, da smo Slovani, največji narod v državi; zavedajmo se, da gre vodstvo med narodi nam in ne udajmo se drugim narodom. Čim bolj se bomo zavedali svoje moči, tem bolj nas bodo nasprotniki spoštovali. Mi hočemo pravice in nič drugega!

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Država si je prisvojila direktne in indirektne davke in je deželam prepustila le priklade za državne davke. Posledica tega je, da so celo najbogatejše dežele zabredle v dolgove. Te naklade se že preveč množe. Finančni minister je pripoznal, da mora tukaj država poseči vmes ter pomagati. V jeseni bodo določili način, kako urediti državne prispevke.

Burna je bila seja 3. julija, ko so soc. demokratje vložili pet po vsebini enakih nujnih predlogov glede nepravilnosti pri državnoborskih volitvah v Galiciji. Zahtevali so, naj zbornica izvoli poseben odsek 36 članov, ki naj zaslži ustno in pismeno priče o zlorabah pri volitvah ter na podlagi teh izpovedb in uradnih poročil sestavi ter zbornici predloži v treh mesecih poročilo. Govorili so pa tudi o stvareh, ki ne spadajo v zbornico. Nekateri soc. poslanci so videli vse bolj črno, kot je bilo v resnici.

Državne podpore.

Poslanec dr. Krek je zahteval nujno državno podporo po toči oškodovanim posest-

nikom v vaseh Belapeč, Savinja, Peč, Trebelno, Poljane, Zabevo, Studenca, Kališče, Zavrh, Kriščevo, Smrečje, Žaga, Podstudeneč in Gozd.

Poslanca Pišek in Roškar sta predlagala podporo po toči oškodovanim posestnikom v občinah Frankovci in Kumberk v ptujskem okraju.

Za pomiloščenje naših Amerikancev.

Interpelacija poslanca Jakliča in tovarišev na deželnoobrambne ministra se glasi:

Salbe gospodarske razmere v Avstriji, osobito v južnih deželah, so primorale tisoče mladeničev in mož, se izseliti zlasti v Ameriko, predno so izpolnili vojaško dolžnost. Šli so za kruhom. Mnogi so si tam pomagali in bi se sedaj radi vrnili v domovino, da bi doma prevzeli gospodarstvo, toda se boje ostrih določil vojaškega zakona.

Ti možje se niso izselili, da bi se odtegnili vojaški dolžnosti, ampak so šli za zaslužkom, da bi podpirali stariše, poplačali dolgove, popravili domove in gospodarska poslopja. Teh ljudi ne smemo in ne moremo smatrati za vojaške begunce.

Statistika dokazuje, da v mnogih okrajih, katere mi zastopamo, vsled izseljevanja pada število prebivalstva in da vsled pomanjkanja delavskih moči propada tudi kmečko blagostanje.

Mi smatramo za svojo dolžnost, omogočiti možem in mladeničem povratek v domovino. Zato zahtevamo, da se vsem, ki jih še veže vojaška dolžnost, kazen odpusti, ker niso prišli pravočasno na nabor ali k orožnim vajam.

Zaradi tega vprašajo podpisani:

Ali hoče Vaša ekscelenca predlagati na Najvišjem mestu za vse izseljence, ki jih še veže vojna dolžnost, popolno pomiloščenje.

Interpelacija poslanca Gostinčarja.

Poslanec Gostinčar je vložil interpelacijo na skupno ministrstvo zaradi resolucije, v kateri zveza industrijev zahteva od vlade, naj v slučaju, ako hoče zboljšati plače delavcem pri državnih podjetjih, postopa v dogovoru z industrijsko zvezo. Ker bi s tem zveza dobila vpliv na zadeve državnih uslužbencev, zato vprašajo interpelanti, ali hoče vlada jasno in odkrito zavrniti to zahtevo industrijske zveze.

V drugi interpelaciji vpraša Gostinčar finančnega ministra, ali hoče ukreniti, da se bode milejše tolmačil in izvajal § 5., službenega reda v tobačnih tovarnah v ozira vrednih slučajih in če hoče odrediti, da se odpuščeni delavec Bezljaj zopet sprejme v delo.

Splošna in enaka volilna pravica za deželne zbore.

V četrtek je državni zbor razpravljal o nujnem predlogu glede uvedbe splošne in enake volivne pravice v deželne zbore. Prvi govornik češki socialni demokrat Nemeč je obširno utemeljeval predlog. Posebno se je skliceval na indirektne davke, ki so povsod mnogo višji, kot direktni. Obračal se je na vlado, naj dovoli z lepoto, kar bi si drugače morale delavske množice izvojevati z grdo in s silo.

Dr. Krek govori za splošno in enako volilno pravico za deželne zbore.

Naš največji mož, prvi in najognjevitější zagovornik ljudskih pravic, je govoril v zbornici tako prepričevalno in jedrnatno, da ga je zbor z veliko napetostjo poslušal in zato je žel splošno pohvalo. Ožigosal je slovenske liberalce in njihovo politiko in neznačajnost glede volivne reforme za deželni zbor kranski. Liberalci se boje splošne in enake volivne reforme za deželni zbor, ker prvič sami

zgube nekaj poslancev in drugič Nemci ne bodo njih zavezniki, ker jih bo čisto malo še sedelo v deželnem zboru. Sedaj zastopa deset nemških poslancev okroglo 50 nemških veleposestnikov. Ko se bo šlo za četrto kurijo z desetimi mandati in bi slovenska stranka dobila premoč nad desetimi nemškimi poslanci, so liberalci to kurijo obstuirali (vrtili lajno, s kravjimi zvonci zvonili, trobili in tolkli z renami).

V drugem delu svojega govora je dr. Krek dokazal, da se mora uvesti splošna in enaka volivna pravica tudi v deželne zборе. In ravno to je, da se ljudstvu da v vseh javnih zastopih pristop, se imenuje demokratiziranje, najboljši pripomoček zoper socialno demokracijo. Govornik opozarja na Anglijo in Nemčijo. Da se reši vprašanje glede narodnih pravic se mora to omejiti na deželne zборе, ne le na državni zbor.

Stretni se mora birokracija, to je vse tiste ljudi, ki z viška zro na nižje ljudstvo, ki ne vidijo ubogega kmeta ali delavca drugače kot tedi, ko davke pobirajo ali ga kličejo k vojakom. Premoč bomo vzeli takim »tičom«, če uvedemo splošno in enako volivno pravico tudi v deželne zборе.

Tak lovski zakon bi ne bil mogoč, če bi odločevalo ljudstvo v deželnih zborih. Torej enako volivno pravico za deželne zборе!

Ljudstvo potrebuje šol. Dobe se samodržci, ki kmetu, malemu obrtniku in delavcu odrekajo pravico do višje izobrazbe. Če pa ljudstvo dobi pravico do odločevanja, je pa to izključeno.

Dr. Kreku so čestitali Hrvatje, Rusini, katoliški Čehi, krščanski socialisti in socialni demokratje. S tem govorom je veliko pridobil na ugledu ne le »Slovenski klub«, temveč tudi slovenski narod!

Govoril je še za splošno in enako volivno pravico dr. Laginja iz »Jugoslovanskega kluba«.

Odgovor ministra na interpelacijo poslanca Demšarja.

Poljedelski minister je odgovoril, da v trgovinskih pogodbah, ki se bodo sklenile z balkanskimi državami, ne bo glede na uvoz nobenih takih določb, ki bi škodovale našemu kmetijstvu. In zato tudi balkanske države (Srbija, Bolgarija in druge) ne bodo imele več takih ugodnosti kot predlanskim.

ITALIJA. — OBČINSKE VOLITVE V RIMU.

Pri volitvah v občinski svet so zmagali socialisti, ki so se združili z liberalci s 24 kandidati. Zmerni monarhisti s katoličani vred v petih okrajih.

V ČAST GARIBALDIJU.

Tega moža so proslavljali predsednik zbornice, ministrski predsednik, finančni minister, ki je med drugim rekel: »Dal Bog, da bi se v Italiji porodil drug junak, podoben njemu, da bi bil nam in vsej človeški družbi v srečo!« Kraj je ob tej priliki podelil mnogim političnim in drugim kaznjencem popolno pomiloščenje.

HRVAŠKO-OGRSKI SPOR.

Dne 1. julija so odstopili sekcijski načelniki, ker vsi drže s prejšnjim banom in hrvaškimi poslanci. Poslanke, ki so se vrnili z državnega zbora, je na kolodvoru v Zagrebu sprejela velika množica ljudi, do 25 tisoč. Poslanci pozivljajo narod, naj sedaj bje boj z Mažari vztrajno in dostojanstveno. Novi ban ne dobi vlade. Ne more si niti dobiti politikov, da si sestavi vlado. Odstopilo je že več nadžupanov. Proti banu so se vršile demonstracije. Pobili so mu okna. Dobiva tudi gro-

zilna pisma. Dne 5. julija so bile zopet demonstracije, zelo preganjajo mažarske uradnike, bodisi na pošti ali železnici.

Vršil se je velik ljudski shod na prostem v Zagrebu. Poslanec Šurmin je naglašal, kako hoče nova železničarska predloga preprečiti, da se ne bi nastavljali na hrvaških železnicah hrvaški sinovi. — Mažari delajo nasilno in protipostavno. Trgovinski minister Košut je zlomil hrvaško obstrukcijo s sledečim predlogom: Da se § 1. železničarskega zakona spremeni, da se na Hrvaško-Slavonskem »želi« znanje hrvaščine, drugače pa morejo biti uslužbenci državnih železnic le ogrski državljani, ki so zmoini mažarskega jezika.

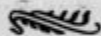
Mažar predsednik Rakovsky je hrvaškim poslancem »jemal« besede, ko so govorili, češ, da se ne drže predmeta. Ko je pa Fernbach zaklical Hrvatom »svinje«, pa ga isti predsednik ni prekinil v govoru! To je naravnost sramotno!

NA FRANCOSKEM.

Zbornica je sprejela osemurni delavnik za rudnike, izrekla je tudi vladi zaupanje s 323 proti 233 glasovom, ker je zatrla nemire na jugu.

NA RUSKEM.

V Peterburgu pripravljajo socialisti in anarhisti velike atentate (napade). Imajo veliko denarja na razpolago. Razstrelili so v zrak poštni in brzojavni urad v Lodzu. — Minister za zunanje zadeve Izvolski bo to jesen obiskal barona Aerenthala in tudi naš cesar ga bo sprejel v avdijenci. — List »Nowoje Vremja« je zoper zvezo s francosko državo, ker Francoska v vojaškem oziru ne more pomagati Rusiji, ker je francoska armada čisto oslABLJENA in drugič Rusija tudi denarno ni odvisna od Francije.

Lister.

Zlati križ.

III.

Prišel je dan slavnosti. Veselim uslužbenecem, zlasti mladim prodajalkam, so tekle ure mnogo prepočasi. Komaj so čakale, da se je zvečerilo.

Marija je mirno poslušala vse, kar so se pomenkovale tovarišice. Prav nič si ni želela zabave, nič ni hrepenela po veselici. Samo tedaj, ko je stopil prijatelj njenega gospodarja s svojim sinom v prodajalno in je sin Anton iskal njenih oči, samo tedaj je devojka zardela v blede lica, oko ji je zablestelo in lahen smehljaj je splaval okrog njenih drobnih ustnic.

»Ali se nič ne veselite današnje slavnosti?« vpraša Anton Marijo.

Ona zmaže s plavolaso glavico in se žalostno nasmehne.

»Ne?« vpraša Anton začudeno — »in zakaj ne?«

»Jaz — niti ne pojdem na slavnost.«

»Niti na slavnost ne pojdete? In smem vprašati, zakaj ne?«

»Iz različnih vzrokov.« odvrne Marija sramežljivo.

»Ali mi nočete povedati svojih vzrokov?«

»Če vas zanima, zakaj ne? Vendar se bojim, da bi vas dolgočasila s pripovedovanjem.«

»Ne, nikakor ne!«

Tako prepričevalno so zvenele Antonove besede, da se Marija ni mogla ubraniti smeha.

»Toraj me poslušajte. Uboga dekle sem, ki mora paziti na vsak vinar in si tudi prav nič ne želim takih slavnosti.«

»Tako mlado dekle, in si ne želi zabav?«

»O pač, želela sem si tudi jaz takih zabav, pa me je minilo.«

»Zakaj?«

»O to je dolga in žalostna povest, ki vam jo hočem povedati drugikrat.«

»Prav. Povedali mi jo bodete jutri.«

Marija je prijazno pokimala mlademu gospodu, ki je odšel.

Prodajalna »pri voiku« je bila danes zaprta nekoliko prej kakor ponavadi, in Marija je hitela v svoje malo stanovanje. Živa rdečica ji je oblivala lice, oči so se svetile, čez njeno lepo obličje je plaval radosten smehljaj. Tudi ona bo danes praznovala praznik, lep praznik, ki se ga je razveselila tako, da je pozabila na vse drugo.

Trgovec je bil namreč ves dan židane volje in ji je vnovič zatrjeval, da je že popolnoma pozabil na njeno nerodnost. Zato se ga je Marija upala prositi, da ji plača nekaj denarja naprej — in on ji je rad izpolnil njeno prošnjo.

Veselja je dekletu bilo srce ob misli, da si bo zopet lahko kupila nazaj oni zlati križ, ki ga je prodala tisto nesrečno uro, ko je popolnoma pozabila na svojo mrtvo mater.

Doma je odprla omaro, potegnila je iz nje rdeč možniček in je štela zadovoljno: »Da, — da, — ravno zadostovalo bo.«

»No, no, Marica, kam pa zopet tako hitro?« se oglasi stara ženica, ki je stanovala pri Mariji.

»Proč moram. Agata,« se smeje Marija svoji dobri varuhinji. »Le potrpite, v pol ure bom že nazaj.«

Marija je že stala zunaj in je lahnih korakov stekla po stopnicah. Kmalu nato je globoko sopeč stopila v prodajalno, kjer je pred nekaj dnevi prodala svoj zlati križ. Suh, bradat možiček se je zopet sukalo po prodajalni semintja.

»Prinesla sem vam denar nazaj za oni zlati križ, ki sem ga vam prodala. Pripravljena sem tudi nekaj primakniti, samo da ljubljani križ dobim nazaj.«

»Žalibog, gospica, — križa vam ne morem več vrniti.«

Marija se prestraši.

»Zakaj ne?« vzdihne naglas.

»Zakaj? Ker sem ga že prodal.«

Mariji se je zdelo, kakor bi težek kamen pal na njeno srce! Da je trgovec križ prodal, na to niti pomislila ni!

»In komu ste prodali križ?«

Možiček je skomignil z rameni.

»Nisem kupca vprašal po imenu.«

»Toraj, moj zlati križ — izgubljen, vekomaj izgubljen! Ah, kako to boli!«

»Ali mar nisem smel prodati križa? Saj je bil moja last,« odvrne zlatar ravnodušno.

Marija hoče oditi.

»Tako neumen vendar ne bom, da bi vračal križ brez dobička,« mrmra starec in zapre vrata za dekletom.

»S tem križem bom napravil dobro kupčijo.«

Ko je stopila Marija iz prodajalne, so ji tekle grenke solze po licih. Ledena burja je pihala po ulicah in okna so zvenela. Po nebu so se vlačili črni oblaki in nobena zvezdica ni zablestela na večernem nebu.

»Ah, pusto in trdo je moje življenje. Tako je bilo in tako bo ostalo do konca,« vzdihla Marija žalostno. »Noben svetel žarek še ni obsvetil potov mojega življenja.«

Zdihujoč in žalujoč je stopala proti domu. Nič ni čutila ledene burje, ki ji je zmžrčila lepe lase — čutila je samo svojo veliko bolest in nesrečo. Sama v življenju, in nikogar ni, ki bi ji pomagal. Pred seboj je slišala smehljajoče glasove svojih tovarišic, ki so odhajale k slavnosti. Zavila je v stransko ulico, ker ni hotela srečati deklet, ki so bile danes še bolj razposajene kakor navadno, in bi jo gotovo zasramovale. Sploh ni mogla nocojšnji večer gledati v vesele oči in smehljajoče obraze. O, svet se smeje njeni velikim bolečinam, ona pa bi najlažje jokala, jokala tako dolgo, da bi ji otemnele oči.

Naenkrat zasliši za seboj hitre korake. Visoka postava se vstavi ob njej.

»Ali se ne motim, — ste li res vi, gospodična!« zveni znan glas na uho Mariji.

Dekle prestrašeno pogleda mladega gospoda. Bil je ravno tisti, ki je večkrat prihajal v prodajalno in ki je tudi danes popoldne tako prijazno kramljal z njo.

»Dovolite, gospodična, da se vam predstavim. Moje ime je Anton Vran. Videl sem vas že večkrat v trgovini. In zakaj ste vedno tako žalostni . . . Zakaj?«

Govoril je hitro, kakor bi se bal, da ga kdo prekine. Nato je obrnolknil in je pogledal dekletu v objokane oči:

»Čudno se vam bo morda zdelo, da se tujec tako briga za vaše zasebne zadeve. Moj oče, ki ga gotovo poznate, se tudi silno zanima za vas. Tudi on bi rad zvedel, zakaj ste tako potrli. Pravi, da ga vi vedno spominjate na neko osebo, ki mu je bila draga, in ki je potem izginila, da je ni videl nikdar več v življenju.«

Marija se je še vedno borila s solzami. Slušala je mehki in pristrčni glas, ki je padal

kakor balzam v njeno ranjeno srce. Ali čim bolj se je trudila, da bi udušila solze, tem gostejše so jej lile po lepih licih.

»Pojdite, pustite me, da grem svojo pot,« vzdihne tiho. »Poiščite si veselejšo družbo, saj mi ne morete pomagati.«

»Kdo več,« prične zopet prijazni gospod, »ako mi morete zaupati, morebiti se mi posreči, da pričaram vesel smehljaj na vaše žalostno obličje.«

»Bojim se, da ne bom nikdar več vesela, razven — — —«

»No? . . . razven? . . . Zakaj ne poveste?«

»Saj bi me ne mogli razumeti, če bi vam tudi povedala.«

»O, le poskusite,« prosi Anton pristrčno. »Tukaj ni kraj, kjer bi se mogla dati časa pogovarjati. Ljudje so precej pripravljeni, da spravijo mlado dekle ob dobro ime. Zato vas prosim, pustite me, da grem domov.«

»Morebiti imate prav, gospodična. Vendar, kaj je slabega na tem, če govori dekle z možem, ki jo visoko ceni in spoštuje.«

»Ubogo dekle,« odvrne Marija, »tega ne sme. V očeh sveta je neodpustljivo, ako govori ubogo dekle s plemenitim gospodom.« Anton se nasmehne.

»Tako hudo vendar ni, gospodična.« Marija je zašepetala tiho: »O — je, je!« in je odšla.

Kmalu nato pride zopet Anton za njo. »Prosim, prosim, dokončajte vsaj tisti stavek, ki ste ga prej prekinili. Tako rad bi vam pomagal. Zakaj ste jokali tako grenko?«

»Vi me bodete morebiti zaničevali, ako vam povem, in to bi me bolelo.«

»Jaz vas bom zaničeval, Marija? Nikdar! Saj niste storili ničesar takega, da bi vas mo-

gel grajati. Nikdar ne bom slabo mislil o vas.«

»Nikdar? Tudi ne, če vam povem, da sem najdražji spomin umrle matere prodala zato, da si kupim nečimurnih čipk in trakov in obleke, in sicer samo zato, da bi se ponašala pred grešnim svetom?«

Anton je zmajal z glavo. »Ne. Saj vem, da si mlado dekliško srce želi med svet.«

»Ali jaz bi tega ne bila smela storiti!« zajoka Marija. »Hudo sem bila kaznovana za to. Ko sem prišla oni večer domov, sem se že kesala svojega krivičnega dejanja. Zelela sem si samo, da zopet nazaj dobim svoj zaklad. Danes, ko bi se to moralo zgoditi, pa zvem, da je moj zaklad zgubljen, na veke — izgubljen.«

Anton je molčal. Premišljal je nekaj.

»Kaj pa je bilo, kar ste prodali?« »Bil je bogato okrašen zlat križ, podobna Odrešenikova iz slonove kosti, izdelana s čudovito umetniško roko.«

»In komu ste ga prodali?« »Nekemu trgovcu na »lesnem trgu«. Piše se Sivec.«

»Onemu staremu skopihu? Gotovo je kupil križ le za nesramno nizko ceno.«

Marija je pokimala in pristavila:

»Starec je že prodal križ. Kupčevega imena ne pove . . . Ah, moj zaklad je za vedno izgubljen!«

»Tako, tako . . . no, bomo videli,« mrmra Anton pri sebi.

»Kaj mislite?« »O nič, nič, gospodična.«

Podala sta si roke v slovo kakor dva stara, dobra prijatelja in znanca.

(Konec prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Umrli je pretekli četrtek v Ljubljani gosp. Avgust Drešle, tovarnar in posestnik. Bil je dolgo vrsto let predsednik dijaške in ljudske kuhinje. Novi odbor dijaške kuhinje ga je v sredo zvečer izvolil soglasno za predsednika, ko je bil že v Leonišču bolan, čez par ur potem je umrl. Pokopali so ga na novo pokopališče k sv. Križu. Naj počiva v miru!

Visoko odlikovanje. Njegova svetost papež Pij X. je imenoval veleč. g. državnega in deželnega poslanca ter urednika našega lista dr. Ignacija Žitnika za svojega tajnega komornika z naslovom monsignor. Gospodu poslancu najkrajše častitke na zasluženi odlički, ki bo gotovo razveselila vse njegove volivce!

V Bohinju so otvorili 30. t. m. veliki hotel »Triglav«. Tu se vrši letos dne 6. avgusta glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. — Dne 18. in 19. avgusta se bo tu vršilo letno zborovanje nepolitiških katoliških društev, ki so združena v slovenski krščansko-socialni zvezi. Za to zborovanje so že zagotovljena poročila o delovanju društev s Štajerskega, Koroškega in Goriškega. Pripravljavana dela so se poverila stolnemu vikarju Smolnikarju in odborniku »Zveze« Štefetu. Spored se objavi pravočasno. Opozarjamo že sedaj naša nepolitična društva na ta velepomembni sest. ek.

Kresovi so goreli pretečeni četrtek po naših slovenskih gorah na predvečer slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Velik kres je zakurilo na Golovcu pri Ljubljani pevsko društvo »Ljubljana«. Velika množica ljubljancov se je zbrala okrog tega kresa in prepevala narodne pesmi. — Prav veliko kresov je gorelo po Gorenjskem. Tudi

na Štajerskem in na Koroškem so pričali prižgani kresovi o zavednosti vrlih Slovencev.

Iz telovadnice. V Horiulu ustanove telovadni odsek. Prihodnje nedeljo je ustanovni zbor. Št. Viški telovadni odsek je dobil te dni težko pričakovane tamburice, jeseniško telovadnico pa so opremili pretekli teden z vsem potrebnim telovadnim orodjem. V ljubljanskem telovadnem odseku lepo nadaljuje redno delo, zlasti ker je v zadnjem času pristopilo več novih telovadcev.

Poraz liberalcev. Ljubljanski liberalci imajo zadnji čas povsod smolo. Kamor potaknejo umazane roke, se povsod osmode. Tako se jim je zgodilo tudi pri dijaški in ljudski kuhinji. Kar naenkrat so se spomnili, da bi bilo dobro vzeti ta dobrodelni zavod, za katerega največ žrtvujejo duhovniki. Prignali so nekaj oseb na predzadnji občni zbor ter izvolili na nepravilen način skoro povsem liberalen odbor. A vsled raznih nepostavnosti je bil ta občni zbor neveljaven, moral se je vršiti drugi. Sedaj je pa prišlo naših članov 106 in ti so izvolili sledeče gospe in gospode v odbor: tovarnar Drešle, kanonik Kržič, stotnik M. vitez Zitterer, profesor dr. Iv. Svetina, blagajnik Fr. Pretnar, finančni komisar dr. Janežič, stolni vikar J. Potokar, pisatelj Peter pl. Radics in blagajnik K. Achtschin. Gospe: Hedvig pl. Radics, Marija dr. Janežič, Jospina Kos, Helena Schiffrer, Franja Škerlj, Albertina Suchy. Revizorja sta g. Slavko Ravnihar in Jos. Škerlj. — S tem pravilnim občnim zborom je zadeva rešena, kajti proti sklepu občnega zbora ni nobene pritožbe. Stranka, ki je hotela v društvo zanešti politični prepri in tako društvo od njegove čisto humanitarne smeri speljati na dru-

go polje, je bila od občnega zbora soglasno obsojena. Društvo pojde torej svojo pot naprej in mu želimo obilo podpornikov, da bi moglo vedno bolj ustrezati naraščajočim potrebam.

Velika narodna slavnost se bode vršila 14. julija v Št. Jakobu ob Rožu na Koroškem. Blagoslovil se bode temeljni kamen za »Narodno šolo«, katero bodo postavili vrli koroški rodoljubi, da obvarujejo slovensko dečo pred potujčenjem. Spored slavnosti bo sledeči: I. Ob 10. dopoldne slovesna sv. maša v Št. Petru. — II. Ob 11. uri na stavbišču »Narodne šole«: 1. Pozdrav. 2. D. Fajgelj: Molitev za slovenski rod, pojeta koroška pevka zbora »Drava« in »Rožica«. 3. Govor: mil. g. prošt Gregor Einspieler. 4. Blagoslovljenje temeljnega kamna. 5. D. Jenko: Molitev, poje moški zbor »Narodne čitalnice« iz Kranja. 6. Govor: državni poslanec g. Franc Grafenauer. — III. Okoli 1. obed v »Narodnem domu«; potem ogled okolice. — IV. Točno ob pol 4. uri koncert pevskega zbora iz Kranja v zgornjih prostorih »Narodnega doma« z naslednjim vzporedom: 1. A. Foerster: Naše gore, mešan zbor, poje čitalniški pevski zbor iz Kranja. 2. A. Hajdrih: Jadransko morje, moški zbor, pojeta »Drava« in »Rožica«. 3. M. Hubad: a) Je pa davi slanica pala; b) Ljubca, povej, povej! c) Škrjanček poje, mešani zbor, poje čitalniški pevski zbor iz Kranja. 4. A. Foerster: Povejte ve planine! moški zbor, poje čitalniški moški zbor iz Kranja. 5. a) Dr. A. Schwab: Moji devojčici, b) dr. G. Ipavc: Tiček, c) dr. G. Krek: Vabilo, mešani zbor, poje kranjski čitalniški zbor. 6. Dr. G. Ipavc: Savska, pojeta »Drava« in »Rožica«. 7. A. Nedved: Nazaj v

planinski raj, mešani zbor, poje kranjski čitalniški zbor. 8. Fr. Gerbič: Slovanski brod, moški zbor, poje kranjski čitalniški zbor. — V. Takoj po koncertu na vrtu »Narodnega doma« prosta zabava s petjem, šaljivo loterijo itd. Vstopnina h koncertu: 1 krona za osebo. — Ker je namenjen čisti dobiček »Narodni šoli«, se preplačila hvaležno sprejemajo. — Vstop k veselici je prost vsakomur. — Pevska in druga društva, ki se nameravajo udeležiti te slavnosti, naj se zgledajo pismeno pri g. župniku M. Ražunu v Št. Jakobu v Rožu.

Liberalna zadružna zveza. Liberalci snujejo svojo zadružno zvezo. Prvi korak je bil ob zadnjem občnem zboru kranjske kmetijske družbe. Akcijo vodi v družbi g. Lenarčiča gosp. Rožman, ki je bil svojčas uslužben pri »Zadružni zvezi« in ga je morala ta odslaviti.

Ponarejalci denarja. Finančno ministrstvo je razpisalo 1000 kron nagrade za onega, ki izda družbo ponarejevalcev denarja, ki jako izvrstno ponareja srebrne goldinarje in je doslej izdala že za 40.900 kron takih ponarejenih goldinarjev.

Slovenski Sokoli, ki so bili v Pragi pri velikih slavnostih češkega Sokola 29. in 30. junija, so se pretekli teden povrnili domov. Slovencev je bilo v Pragi več sto. Naše državne poslance so zastopali dr. Benkovič, dr. Hočvar in Fon.

Liberalci za dr. Ploja v Ormožu. Za dne 30. m. m. sklicala je »Narodna stranka« v Ormož zaupen shod. Samooblastno je podpisala na vabilih »Katol. politično društvo za ormoški okraj Sloga«, ki, kolikor nam znano, nima z »Narodno stranko« nikakoršne zveze. Radovedni smemo biti, kako bo »Sloga« zoper to zlorabo svojega imena nastopila. Samoimevno »Sloga« tudi na shodu ni bila zastopana in sta zborovanje vodila le generala liberalcev Spindler in dr. Kukovec. Podpis na vabilih je povzročil, da je med navzoče — vseh je bilo kakih 70 oseb — zašlo tudi nekaj županov in drugih odličnih mož, ki niso pristaši mlade liberalne stranke. Večina teh, med njimi nekaj zvestih in uglednih pristašev »Kmečke zveze«, je odšla, čim je zapazila prevaro in smešnost zborovanja. Brezpomembnost v Plojev prilog skovane resolucije je tem večja, ker je »Narodni List« izrekel, da je pristop k temu shodu dovoljen le onim, kateri postopno, Ploja odobravajo. — Ploj zagovarja svoje nelepno dejanje v »Narodu« in v celiski »Domovini«, torej v dveh popolnoma liberalnih listih. To dá mnogo misliti. Celo brezverski mariborski Nemci se zanj potegujejo sedaj. Zato mu pa katoliški volivci ne morejo zaupati in ga pozivljejo, naj nemudoma odloži svoj mandat.

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo. Zadnja »Naša Moč« priobčuje polletni računski zaključek I. ljubljanskega konsumnega delavskega društva iz katerega posnamemo, da društvo lepo napreduje in da kaže vedno povolnejše uspehe. V času od 1. januarja 1907 do 30. junija 1907 se je prodalo blaga za 40 tisoč 463 K 92 vinarjev in se je napravilo pri tem čistega dobička 4297 K 71 vinarjev. Tudi rezervni zaklad znaša že nad 3800 K. — Sedanjí odbor si je posebno stavil nalogo pomnožiti rezervni zaklad tako, da bo vsaka zguba popolnoma izključena. Z ozirom na to društvo našim somišljenikom, posebno delavstvu, najtopleje priporočamo. Onim, ki bi se za društvo zanimali, daje pojasnila društveni tajnik vsak dan 6—8 ure zvečer v društvenih prostorih na kongresnem trgu v Ovijačevi hiši pod ljudsko posojilnico.

Možje in mladeniči na Sv. Višarje. Zadnji »Bogoljub« prinaša koncem svojega uvodnika naslednje vabilo: »Kmalu po končanih

volitvah so napravili katoliški češki, zlasti praški možje romanje na (češko) Sv. Goro. Tudi štirje izvoljeni državni poslanci so bili med romarji. Vseh skupaj je bilo kakih 3000 mož. Tajnik praške Marijine družbe mož in mladeničev nam je poslal spominsko knjižico na to božjo pot. Letos so bili ondi že enajstič skupaj. Po zgledu teh tudi mi naznanjamo, da bo letos na Veliki Šmarin romanje za moške na Sv. Višarje, na katero s tem povabimo naše može in mladeniče, zlasti se politično zavodne in delujoče. To romanje ne bo le manifestacija, ampak prava božja pot, pri kateri bomo molili, svete pesmi peli, svete zakramente prejeli in besedo bojo poslušali, potem pa tudi morda še katero drugo rekli. Za vse dobro se hočemo vneti. Zato pa krščanski možje in mladeniči, na noge k Materi božji na Svete Višarje! Oglašajte se kol! Oglasila sprejema upravništvo »Bogoljuba«. Cene posebnega vlaka se naznanijo pravočasno. Na svidenje pri Materi božji svetovišarski!»

— V zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano se je zaključilo šolsko leto dne 6. julija. Ob pol 8. uri je daroval prevzvišeni gospod knezoškof sveto mašo, nato se je pela zahvalna pesem in cesarska himna. Sledila je slavnost v dvorani. Gospod pevovodja Vojteh Hybáček je z znano spretnostjo vodil petje in godbo. Premilostni gospod knezoškof je prisrčno nagovoril gojence. Slednjič so se v posameznih razredih razdelila šolska izpizčevala. Izid klasifikacije je ta: V pripravljalnem razredu: 9 z odliko, 11 jih je dobilo prvi, 2 pa drugi red; v I. razredu: 16 z odliko, 22 jih je dobilo prvi red, 6 ponavljalni izpit, 7 drugi red; v II. razredu: 14 z odliko, 29 prvi red, 2 ponavljalni izpit, 1 drugi red.

z Najstarejši Zagorjan Janez Dovnik, po domače stari Zorinovec, je umrl. Meseca marca je dopolnil 90. leto. Bil je primeroma še vedno precej trden. Do letošnje zime je še hodil okrog. Ako je le mogel, je šel vsaki dan k sv. maši. Pokopan je bil v nedeljo, dne 30. junija na najvišjem delu pokopališča, kjer je bila še pred nekaj leti njegova njiva.

Splošni štrajk mizarjev. Pretekli teden so pričeli štrajkati vsi mizarji v Ljubljani, dočim pri tvrčki Petrin mizarji štrajkajo že osem tednov, pri kranjski stavbinski družbi pa tri tedne. Štrajkujoči so imeli shod v gostilni »pri Levu« na Marije Terezije cesti. Na shodu se je sklenilo, da se štrajk nadaljuje, dokler se ne ugotovi pravičnim zahtevam. Po shodu so štrajkujoči mirno šli po mestu do svojega društvenega lokala na Rimski cesti. Tudi mizarji mojstra Burgerja iz Šiške so se pridružili štrajkujočim ljubljanskim mizarjem. Štrajkujoči zahtevajo desetodstotno zvišanje plače, opoldne pa poldrugo uro prostega časa, ob velikih praznikih do 2. ure popoldne dela in plačo za celi dan, 1. majnik prost in priznanje organizacije. Štrajkujočih mizarjev je do 250. Pri Binderju se gre še samo za pol ure manj dela. Tvrčki Doberlet in Primožič sta izjavila, da ugodita stavkujočim, ako to store drugi mojstri. Pri tvrčki Fajdiga mizarški pomočniki ne stavkajo.

Zvišanje plač nižjega državnega osebja na cestah, mostovih in pri vodnih zgradbah. Minulo leto so se povišale plače državnim delavskim kategorijam. Zdaj se izboljšajo plače tudi delavcem na cestah, mostovih in pri vodnih zgradbah. Te delavske kategorije so imele dozdej mesečno pavšalirano dnino z ozirom na krajevne običajne plače in pa z ozirom na draginske razmere. Navedenim kategorijam so zvišali zadnjič plače leta 1901. Nanovo se povišajo plače 1. julija 1907. Razredni plačilni način, ki je zdaj v veljavi, se ne izpremeni. Ustanove se le v posameznih upravnih okrajih nadaljni plačilni razredi. Splošno se zvišajo plače cestarjem in mostni-

narjem mesečno za 5 do 10 kron, v krajih pa, kjer je velika draginja, za 15 do 20 kron. Tudi osobju pri vodnih zgradbah se zvišajo primerno plače. Država določa za to pol milijona kron. Primerno se namerava zvišati tudi pokojnina.

Krasna jama kapnikov je v Gorjancih na Dolenjskem pri Stricanici za Opatovo goro. Tisto malo ljudi in preiskovavcev, ki so jama obiskali, poročajo o nji prava čuda. Globoka je nekako 70 do 80 metrov, v premeru ima 15 do 20 metrov, višina je različna, ponekod 40 do 50 metrov. Kapniki so blesteče-beli, nahajamo obliko slapa, jelke, prižnice itd. Pravijo, da je svoj čas jama služila prebivalstvu za skrivališče pred Turki.

Cene medenini so se zopet znižale. **Podraženje mesa.** Načelnik dunajske mesarske zadruge, občinski svetnik Hütter, je izjavil, da, ako do jeseni srbska meja za uvoz živine ne bo odprta, nastane taka draginja mesa, kakoršne doslej še ni bilo. Dunajski mesarji tedaj povišajo ceno mesa za 60 do 80 vinarjev pri kilogramu, tako, da bi 1 kg mesa veljal 4 krone! Dunajsko časopisje srdito pobija to izjavo, ter pravi, da je uprav nečuvana, ker so cene živine na dunajskem trgu tako padle, da bi mesarji brez ozira na srbsko mejo morali cene mesa za 15 vinarjev pri kilogramu znižati.

Zemljevid o volitvah. Po svoji raznovrstni vsebini in umetniški izpeljavi svetovnoznani list »Illustrirte Zeitung« v Lipskem (založba J. J. Weber) namerava presenetiti sredi julija z nekim posebnim darom. Izdala bo poseben barvan zemljevid o izidu avstrijskih volitev ter skupino slik vseh 516 izvoljenih poslancev avstrijskega parlamenta. Delo, ki ga izvršujejo najodličnejši sodrukniki-politiki, bo gotovo našo zanimanje v najširših krogih.

Iz Reke. Z velikim veseljem smo Vas pričakovali, dragi rojaki Slovenci, da nas zopet letos obiščete kot verni romarji na Trsat in potem v Loreto. Šli smo Vam navdušeni naproti, a žal bilo ni nikogar. Šele pozneje došli nam »Domoljub« je rešil to uganko, ko je povedal, da letos sploh ne morete potovati. Upajmo, da pridete v tem večjem številu obiskat našo božjo pot in nas razveseliti. — Več vaših rojakov.

Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih svete katoliške Cerkve. S štiridesetimi slikami. Spisal Alojzij Stroj, spirital v knezoškofijskem semenišču v Ljubljani. Cena vezani knjigi 1 K 40 h. Založila »Katoliška Bukvarna«. Tiskala »Katoliška Tiskarna«. — Pod tem naslovom se je pred kratkim poslala v svet knjiga, ki so jo zlasti katehetje po meščanskih ali po osemrazrednih šolah že davno željno pričakovali. Gospod pisatelj, vrli katehet Al. Stroj, je vsled svoje znane marljivosti podal predmetu ono jasnost in točnost, ki je potrebna knjigam, ki služijo v podporo učeči se mladini. Zares! Razdelitev je vse skozi jasna in logična, besedilo je tako urejeno, da ne pove nič več in nič manj, kakor je potrebno vedeti dobro poučenemu katoliškemu kristjanu o cerkvenih šegah in obredih. Prav primerno se knjiga nanaša in nanašanja na sedaj veljavni katekizem. Posebno vrednost pa ji dajejo slike, ki so jako srečno izbrane in lepo natisnjene. Mnogo jih je povzetih iz naših slovenskih razmer in so zato še tem bolj rabne in primerne za slovenske šole. — Knjiga je, kakor čujemo, od deželnega šolskega sveta že potrjena za meščanske šole. Bila bi pa tudi prav rabna za slovenske srednje šole — gimnazije in realke. Vsi katehetje pa jo bodo z velikim zanimanjem pregledali in jim utegne kot pomožna knjiga prav dobro služiti. Naj ne bo žal gospodu pisatelju za trud, ki mu ga je knjiga provzročila. Hvalež-

na mu bode mladina, ki se bo rada učila po tako rabni in lični knjigi. — »Katoliška Tiskarna« je svojo nalogo častno izvršila. — Naročila sprejema: Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Gorenjske novice.

Iz kranjskega okraja.

g Romanje na Sv. Goro. »Katoliško izobraževalno društvo« v Škofji Loki, priredi za loško okolico romanje na Sv. Goro in na grob kardinala Missia. Na Veliki Šmaren popoldne gre romarski vlak s postaje Škofja Loka. Na sv. Roka dan po opravljeni pobožnosti na Sv. Gori se ogleda Gorica, zvečer povratek v Škofjo Loko. Voznina tje in nazaj bi stala okoli 5 K. Kdor se hoče udeležiti romanja, naj se zgleda pri svojem župnem uradu.

Novice iz blejskega kota.

— **Zrtev žganja.** Dninar Valentin Slivnik, brez stalnega bivališča, nočeval je pogostoma v neki uti v gozdu pri Zaspju. Bil je strasten žganjepivec. Zvečer, dne 2. t. m. sta prišla brat Jakob in sestra Helena k njemu na obisk. Po daljšem trkanju jima je odprl s pripombo, da mora celo noč moliti, ker se namerava potem usmrtiti. Ko je drugi dan sestra s svojim sinom okoli 4. uri zjutraj zopet k njemu prišla in mu prinesla zajterk, našla sta ga na tleh na trebuhu ležečega, rekel je, da ne bo več jedel. Ko mu je pa sestre sin glavo privzdignil, brizgala je kri na vse strani, kajti nesrečnež si je z britvijoo prerezal vrat. Nesrečnež je kmalu nato umrl.

Iz kamniškega okraja.

g Predavanje in igra v Domžalah. Katol. izobraževalno in podporno društvo v Domžalah ima iz zadnjega časa omeniti zopet dveh prav veselih novic, ki pričata o živahnem društvenem delovanju in njegovem napredku. 23. junija je predaval v društvu ob navzočnosti do 300 poslušalcev vč. g. Luka Smolnikar o organizaciji. Govoril je izredno poljudno in zanimivo o verski, gospodarski in društveni organizaciji in pojasnil, kako silno potrebna je ista za današnji čas. Da so besede odličnega govornika padle na rodovitna tla, kaže to, da se je takoj ob sklepu predavanja v društvu osnoval posebni »strokovni odsek slavninarskih delavcev in delavk«, kar je za Domžale gotovo prav posebnega pomena. — Dne 7. julija pa je društvo priredilo na prostoru tesarskega mojstra g. Fr. Ravnikarja veselico, ki je v vsakem oziru krasno uspela. Sodelovala je tudi pri tej veselici slavna domžalska godba. Tej godbi gre pač posebna čast in priznanje, da s svojim mojstrskim igranjem tako lepo podpira prireditve društva. Društveni pevski zbor je v treh prav lepih pesmih zopet pokazal, kako pridno se uči, kako vstrajno napreduje. V šaljivem prizoru in v igri so bili to pot vrli fantje na tem, da pokažejo, kaj znajo. To so tiči! Oficir Potrata (Fr. Tičar) in njegov purš Štefuc (J. Cerar) sta uganjala take, da poslušalci kar iz smeha niso mogli. Dobro le, da Štefucu ni bilo treba v »garnizonsarest«. »Don Manuel« je gotovo ene najlepših iger, zanimiva tembolj ker je nje jedro zgodovinsko. Vrli Janez Cerar — igralski talent prve vrste — je težko vlogo Don Manuela izvrstno pogodil. Pa tudi njegov prijatelj Fernando je prav dobro nastopal. Ganjljiv je bil prizor, ko mu je v slovo s kitaro zapel čutečo narodno »V dolinci prijetni.« Duhovnika Ignacija so ljudje s posebnim zanimanjem gledali. Rado-

vedno so se spraševali: »Odkod so pa ta gospod?« Menih Alfonso, španski častnik, ustajnik Ivan in drugi vsi so prav pohvalno izvršili svoje vloge! Vsi navzoči — in bilo jih je prav veliko — so bili edini v prepričanju, da društvo vrši silno lepo, zares vzgojilno nalogo, ko zbira to nadarjeno mladino k tako vzvišenemu in blažilnemu veselju!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Vrhpolj se poroča: Pri slovesnem cpravilu na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, ki sta patrona vrhpoljske cerkve, se je prvič oglašil naš novi pevski zbor pod vodstvom tukajšnjega gospoda ekspozita. Prvi nastop se je izborno obnesel; ljudstvo je bilo očarano, ker ubrani moški glasovi so jim bili do sedaj redka stvar. Vsa čast zato g. ekspozitu, Jos. Švigelnu. Imenovani gospod je jel pred kratkim zbirati krog sebe vrle mladeniče in jih poučevati v petju. Komaj dva meseca jih vežba pa je dosegel tako krasne uspehe. In uspehi se pokažejo še lepši, ako se bodo fantje vrlo držali. Eдиноsti in jeklene volle je treba; v slogi je moč! Morda si ustanovite s časom izobraževalno društvo? Mladina potrebuje danes izobrazbe; to pa dobi, ako se organizira v društvi. Dva huda sovražnika ima mladina alkohol, t. j. žganjepitje in ponočevanje. Prvi jo podivja in uniči, drugi jo pahne v nesrečo. In kako temu od pomoči? Snujte izobraževalna in pevska društva! Društva ki slone na podlagi krščanske ideje, trgajo mladini iz srca plevel, goje pa ji kal prave omike, ji krepijo značaj, ji bodre duha odločnosti in samozavesti. Temu nasproti pa delajo liberalna društva. Ta mladino naravnost zapeljujejo in — nekaj sem mislil zapisati, pa nalašč zamočim, — saj se lahko sami prepričate, ako pogledate v bližino, kjer eksistira liberalno društvo. Zatorej zakličem z slovesnim glasom: Mladina naprej! Kvišku, vstani, organiziraj se in boljša bodočnost nam je zagotovljena. — Katoliško izobraževalno društvo v Moravčah je priredilo 6. in 16. junija žaloigro »Garcia Moreno«. Prostorna društvena dvorana je bila obkraj prenapolnjena.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Iz Štange. Danes ob 8. uri zjutraj se je hipoma pooblačilo, nastal je hud vihar in med nalivom se je vsula gosta toča tako, da je bilo po travi vse belo. Padla je najbolj okoli cerkve po Veliki Štangi. Škode je precej storila pri koruzi in neznih sadežih in obtolkla sadje in veliko doli zbila. Črešenj je precej in so zdaj večinoma zrele. Pridite ponje! Tudi kislih jabolk bodemo nekaj imeli, drugega sadja pa malo. Orehi in breskve pa so silno polni. Kostanj krasno cvete. Sena smo manj dobili kot sicer. — Shod sv. Antona je bil velikanski. Ljudstva je posebno iz Dolenjskega veliko došlo, celo od Novega mesta. Čez Vagenšperk se je pripeljalo 38 voz. Na sv. Antona dan je bilo 13 gospodov duhovnikov. Bile so dve pridigi, pri katerih se je slovesna sv. maša prelepo pela. Ta dan je prišla počastit sv. Antona vojvodinja meklenburška.

Iz ribniške doline.

d K Novi Štiti! Dne 21. julija tega leta, na nedeljo karmelske Matere Božje, se bo v lepi božjepotni cerkvi pri Novi Štiti pri Ribnici blagoslovil nov križev pot, ki bo zopet nova umetniška krasota že itak krasne cerkve. Duhovno opravilo se bo pričelo ob de-

veti uri dopoldne. Ker je ta dan tudi običajni romarski shod, naj oni Slovenci, ki so namenjeni kedaj romati na to slavno božjo pot, v obilnem številu pohite ta dan k Novi Štiti, v ta biserni raj ribniške doline!

d Dolenjevaški učitelj Zupančič je v »Narodu« napisal članek, v katerem napada ribniškega kaplana g. Skubica, ker je ta na shodih govoril zoper razporoko. V tem članku učitelj hvali in zagovarja razporoko in civilni zakon. Kadarkoli gospod Skubic govori na shodu zoper razporoko, pa zakriči učitelj Zupančič, češ, da nanj misli in njega napada. To je vendar nekam čudno! Kaj hoče neki to pomeniti? Zaradi neprevidnih izrazov, ki jih učitelj rabi, bi mu utegnil gospod Skubic nekoliko olajšati njegov žep. Previdnost je pač lepa reč, neprevidnost pa draga. Sicer ne vemo, iz katere botege je prilezel Zupančič, ki je pisal ta članek, ali iz Pepetove ali Nacetove, gotovo pa je, da dopis diši po — alkohol. Konča dopis z »Amen«. Samo ta besedica mu je še ostala od očenaša in vere; vse drugo se mu je v teku osmih let, odkar v Dolenji vasi neslanosti uganja, usušilo. Ako bo kdaj prosil za pokojnino ali kako podporo, naj omenjeni dopis priloži kot dokazilno ubožno spričevalo. Revščina bo s tem popolnoma in neovržno dokazana.

d Iz Globeli pri Sodražici. Za zidavo kapele sv. Družine stavbeni odbor prav pridno pripravlja. Sedaj je že skupaj precejšnja množina kamna, apna, peska, lesa in drugega potrebnega materiala. Tudi denarja imamo že zbranega do 3000 K; manjka edino le še stavbene opeke. Pa tudi to dobimo v kratkem. Na novo so poslali darove sledeči vrli domačinje: Anzelm Ilc iz Eveletha 200 K; Tomaž Hönigmann v Clevelandu 100 K in France Arko 43 K. Izmed domačinov so največ darovali blaga Urhova mati iz Sodražice 60 K; nekateri drugi Sodražanje po 10 K ter tudi preč. gosposde duhovniki, po največ naši nekdanji bivši kapelani. — Vsem darovalcem se stavbeni odbor najprisrčneje zahvaljuje in priporoča v nadaljnjo podporo. — Darove je pošiljati župnemu uradu v Sodražici.

d Iz Dobropolj. Strela je udarila v zvonik znane romarske božje poti sv. Antona. Strelodiv je prelomila in precej opeke pobila. To je sreča, da ni prišla v notranjščino cerkve. — V nedeljo je predaval gospod župnik Horvat v izobraževalnem društvu o francoski revoluciji. Mnogi poslušalci so bili do solz ginjeni. — Umrla je v Zdenski vasi Barbara Štupnik. Bila je vzorna krščanska žena. N. v m. p.! — Načrti za nov vodovod so došli. Lepi so; proračun znaša 400.000 kron. Da bi bile vse vasi edine, ker je to za ta kraj najpotrebnejša stvar.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Studenca pri Krškem dne 5. julija. S črešnje je padel vrli mladenič Janez Žnidaršič ter si pokvaril obe roki in so ga prepeljali v bolnišnico v Kandijo. Dal Bog, da bi kmalu ozdravil. — Dne 7. t. m. je bil shod tukajšnjih kmetovalcev, ker se misli osnovati kmetijska podružnica. Prišlo je na shod obilno število kmetov in se koj vpisalo 25 posestnikov. Želeti bi bilo, da bi tudi iz sosednih far Bučka in Raka kaj udov se oglasilo.

d S Krke. Občinske volitve se bližajo. Oni znani krčmar izpred cerkve že lazi okrog, pobira pooblastila in bega ljudi. Tak-le načrt si je napravil v svoji krčmarski dobičkaželjni duši: Mene morajo izvoliti za župana in jaz bom potem vso faro komandiral. To bo lepo in imenitno, a kar je poglavitno, zame tudi čez vse koristno. Nič ne dé, da moram sam ljudi nagovarjati zase; če to ni ravno lepo, mi bo pa toliko več dobička neslo. Vsak, kdor bo prišel k meni po opravkih, bo moral dati

vsak pot za liter vina. Tako pri meni nikoli ne bo manjkalo gostov. Vrhutega znam pa že tudi vsako stvar dobro zaračunati, v tem sem dobro izurjen; revež bo, kdor bo prišel v moje pesti. Občina bo potlej čisto brezverska in bomo že poskrbeli, da jo povsod pripravimo ob dobro ime. Duhovščini bomo še bolj kakor doslej nagajali in netili preprič na vse načine v fari. Cerkve videti ne morem, pridigarju se posmehujem, cerkvene slovesnosti me dražijo, vendar se bo treba zdajle pobožnega delati, da mi bodo ljudje verjeli, drugače ne dobim nobenega glasu zase. — Tako si misli modrijan izpod cerkve. To namerava, in da to doseže, mu ni nobena laž pregrda. Može, ne verjemite mu, kar vam kvasi. Županov penzijo je nesramna in neumna laž. Po raznih krajih so že taki tiči kot je ta slepili z njo ljudi, ker ni nihče tako neumen, da bi to verjel. Tudi kar vam kvasi o novem župnišču, ne verjemite. V prihodnjih »Domoljubih« bomo natanko pojasnili, kako je s to stvarjo. Razjasnili vam bomo vse in videli bodete, kdo ima srce za vas, ta samogoltna krčmarska duša, ki vas blati in sramoti, kadar more, ali oni, ki se že devet let požrtvovalno trudi za vaš blagor. Brezvernost in nekrščanstvo naj gospodari, kjer hoče, v našem kraju ne sme. Prihodnjič dalje.

d Za strah se je vsula v ozkem pasu sredi skozi gregorško občino 3. julija kot drobne črešnje debela toča. Razun na koruzi in kaki zelenjavi se hvala Bogu ne pozna dosti škode.

d Blagoslovljenje vogelnega kamna za novo župno cerkev v Prečini se je sv. Petra in Pavla dan lepo izvršilo. Saj pa takega svetega opravila ne doživi vsak rod v župniji. To veličastno opravilo je izvršili premisljeni prost dr. Elbert v spremstvu trinajstih duhovnikov in v navzočnosti c. kr. okrajnega glavarja novomeškega barona Rechbacha. Velik in lep vogelni kamen izklesal je gospod Kokalj, kamnoseški mojster domače župnije v Bršljinu. Prav lepo in ganljivo je bilo videti, ko so ga na krasno ozališanem vozu pripeljali v Prečino. Vzidan je v zidu za velikim oltarjem tako, da se bo videl izklesan in pozlačen napis v latinskem jeziku. Napis slove po naše: »Ta kamen je bil blagoslovljen na vzvišeno-pomenljivi praznik apostolov sv. Petra in Pavla v letu zveličanja 1907.« V kamen se je vzdala pušica z listino, na kateri so bili zgodovinski podatki časa vzdanja zloženi v vezani besedi, kar je preskrbel duhovni svetnik preč. gospod Ivan Podboj, ki je med drugimi lepimi napitnicami pri obedu tudi gospodu domačemu župniku prav lepo napis v prijazni pesmici. Prečinski farani so se tega dneva veselili v veliki navdušenosti. Želimo, da jim to navdušenje ne poide, dokler se stavba, kateri se je ta dan z božjim blagoslovom položil temelj, z božjo pomočjo srečno ne dovrši.

d Strela je udarila dne 24. junija zjutraj ob pol treh v hišo posestnika Mihaela Bregar v Čimerne pri Radečah. Hiša je bila takoj v plamenu. Vsled silnega dežja in gasilcev dotične vasi je bila hvala Bogu obvarovano poslopje, ki je oddaljeno komaj šest metrov od zgorole hiše. Bog obvari nas pred treskom in hudim vremenom!

d Iz Žužemberka. Dne 27. junija smo spremlili k zadnjemu počitku Ano Koren. Pokojnica je bila v Marijini družbi. V posebno čast si je štela, da je vedno nosila Marijino zastavo. Zato so jo tudi njene sestre z zastavo spremlile na kraj miru in ji v slovo prav ginjlive žalostinke zapele. Lahka ji zemljica!

d Iz Velike Doline. Dne 1. julija smo kopali Miha Frigel iz Gaja, ki se je prvi zgrudil v jamo izmed onih 189 vrlih volivcev, ki so 14. maja vkljub silnemu pritisku nasprotne stranke oddali neustrašeno svoj glas

za krščanskega poslanca. Pokojnik je bil bolan skoraj eno leto in je bil med tem večkrat doma previden. Dasi že slab, vendar je prišel kot 71letni starček na shod gospoda dr. Hočevarja, in ga 14. maja tudi volil. Krščanskemu možu bodi večni mir! — Na Budičevi njivi v Podgračnem najdeni spomenik je kupila preblagorodna gospa grofinja Matilda Auerspeg. Kamen je še iz časov, ko so hodili stari Rimljani po naših krajih in je bil ta kamen oltar posvečen poganskemu bogu Jupitru. Rimljani so bili pagani in so imeli več bogov. Najvišji in najmogočnejši med njimi je pa bil Jupiter, ki je bil bog nebes in zemlje, pa se je tudi potegoval za pravico in zato je stal v boju na strani po nedolžnem napadenih, da jih je branil proti napadalcem. Tudi naši kraji so v starodavnosti spadali pod rimskega cesarja. Da so pa ložje svoje vojake po svetu pošiljali na vojske in pa da se je mogla vršiti kupčija, so zidali Rimljani tudi v naših krajih ceste. Rimske ceste so se odlikovale po svoji trdnosti pred vsemi sedanjimi našimi najboljšimi cestami. Ko so bile enkrat zgrajene, jih nikdar več potem ni bilo treba popravljati. Ena prav imenitna taka rimska cesta je vodila iz Emone (sedaj Ljubljana) mimo Višnje gore, Trebnjega, Št. Jerneja, Skopca, Krške vasi, Jesenic, Karlovca na Sisek. Ko so bili tedaj Rimljani v naših krajih, niso pozabili svojih bogov, kar spričuje ravno najdeni Jupitrov oltar. Spomenik je iz prav lepega belega marmorja in nosi spredaj latinski napis, ki pa je vsled svoje približno dvatisočletne starosti slabo ohranjen. Pa učenjaki se bodo potrudili brati, kaj je na njem zapisano. Kamen je postavljen sedaj na mokrskiškem grajskem dvorišču. Kjer so naše Jesenice, so imeli že Rimljani svojo naselbino, ki so jo imenovali Romula, kar bi se po naše reklo majhen Rim. Gotovo so bili Rimljani, ko so prišli k nam in tu ustanovili naselbino, presenečeni vsled krasote naših krajev, so se spomnili svojega glavnega mesta Rima in njege prelepe okolice in so po njem imenovali svojo naselbino Romula. Rimljani so pa imeli kupčijo tudi na Savi in Romula je bila postaja za ladje. Rimljani so tudi zanesli v naše kraje vinsko trto. Zasaditi jo je dal cesar Prob okoli leta 280 po Kristusu.

Notranjske novice.

Idrijske novice.

n Giblje se. Kakor hitro je čul naš Tonček Kristan, da se je ustanovilo strokovno društvo v Idriji, se ga je lotila skrb, češ, klerikalci mi hodijo preveč v zelle! Naglo je sklical 3. julija zvečer množico rudarskih mladencev ter jim govoril na srce, naj pristopijo k njegovemu društvu, ker jih bo sedaj z vso resnobo začel poučevati v govorništvu, petju, godbi itd. Prav kakor v Pragi, kjer je 60 socialnih demokratov tudi 3. julija sklenilo resolucijo, naj se vsa delavska mladež vpiše v delavska strokovna društva, ker s tem se bodo tla izpodbila narodnim društvom. Dvomimo pa, da bo Tonček imel tisto žilavost in požrtvovalnost, katere je treba za vzdrževanje takega društva; posebno, ako ne bo veliko neslo! Saj je že podučeval v nemščini, godbi, petju, govorništvu itd., pa ni šlo in ni šlo dalje. Tonček se je učil le farbanja in tega naj se dalje drži, ker mu gre najbolje izpod rok.

n Smrt. 3. julija je umrla v starosti 79 let gdč. Frančiška Margreiter, sestra č. g. patra Kalasana Margreiter. Pokojnica je bila posebno po Štajerskem in Hrvaškem znana prodajalka idrijskih čipk.

n Kresovi. V predvečer godu sv. Cirila in Metoda, 4. julija, so goreli kresovi po naših hribih. Z Razpotja se jih je opazilo čez 20. Da bi le vsi z gorečnostjo posnemali dejansko živo vero sv. slovanskih apostolov, a je žalibože le premalo!

n Izključba. Govori se, da je profesorski zbor na mestni realki šest najbolj srboritih dijakov izključil s tega zavoda. To so bili taki dijaki, ki so s popivanjem in ponočevanjem trtili dragocen čas in pa deloma tudi po noči kradli mir in počitek poštenim ljudem. Če je to resnica, potem so gg. profesorji pravo zadel! Le proč s takimi dijaki, ki jemljejo ugled dobremu in potrebnemu zavodu.

n Razstava risb. Dne 29. in 30. junija t. l. so bile razstavljene risarije dijakov na tukajšnji mestni realki vsemu občinstvu splošno na ogled. Občudovali smo spretnost nekaterih dijakov v risanju in tudi čudili se mnogim pravcatim umotvorom mladih umetnikov. Vidi se, da jih spretna roka in večša roka navaja v rabi svinčnika in čopiča. Dijaki, le tako naprej! Učitelju risanja, g. A. Vavpotiču, pa priznanje!

n Sklep šol. V soboto, 6. julija, je bil sklep poduka na mestni realki in obeh oddelkih c. kr. rudarske ljudske šole. Realčani so imeli zahvalno sv. mašo pri sv. Križu in potem sklep v realnem poslopju. Za šolarje pa je bila v farni cerkvi sv. Barbare zahvalna sv. maša, katero je daroval preč. g. katehet Fr. Oswald. Po službi božji so se po primerni slavnosti v šolski telovadnici v prisotnosti povabljenega občinstva iz vseh krogov učencem in učenkam razdelila šolska izpričevala.

n Gruden ni za poslanca ker proti župniku na Vojskem se niti ni upal sam voditi tožbe, ampak je vse izročil notarju. Ali bi ga na Dunaju ali kod drugod kot poslanca zastopal tudi kdo drugi?

n Gruden se je blamiral s svojo tožbo proti Gnezdi ker jo je umaknil, saj mu ni bilo treba tožiti, če se nič ne ve in če mu glavne priče povedo, da se ne spominjajo natančno in če še dneva shoda ne more določiti, namreč ga prenese naprej naravnost za 21 dni.

n Gruden je veliko zapravil pri kandidiranju, zato je imel Gnezda usmiljenje ž njim, mu niti ni računal poti, ki jo je imel k sodišču, niti mu ni hotel napravljati družih stroškov. Usmiljenje je le pri duhovnikih, drugače bi bili naredili liberalci, če bi bili imeli v rokah Gnezdo.

n Gruden je vložil tožbo proti Gnezdu 14. aprila in z opombo, da je vse zvedel še le 13. junija, o omenjeni tožbi se je pa že zdavnaj govorilo po Gorah in Idriji in tudi na Vojskem že od 14. maja naprej — kje je zveza s zakoni?

Iz Starega trga pri Ložu.

n Obsojeni kaplan oproščen. »Domoljub« je v 23. številki t. l. obsirneje poročal o zanimivi tožbi, ki se je vršila 4. in 16. maja v Ložu zoper starotrškega klaplana Frančiška Vovko, katerega je tožilo starotrško gasilno društvo radi žaljenja časti. Kaplan je bil v Ložu obsojen na 40 kron globe ali štiridnevni zapor in v poravnavo vseh pravnih stroškov. Ker se je bila s to razsodbo zgodila kaplanu očividno velika krivica, vložil je po svojem zastopniku dr. Peganu vzklik. Dne 3. julija t. l. se je vršila v Ljubljani pri deželnem sodišču vskljena obravnava, pri kateri je bil kaplan popolnoma oproščen. Tožitelj trpi vse pravne stroške, ki pa ne bodo majhni, ker ste obe stranki imeli pri vseh treh obravnava svoja zastopnika. — Stvar je sedaj končana s popolnim porazom starotrških liberalcev. Hud poper je to za-nje. Hud udarec je pa ta izguba tudi za starotrško gasilno društvo, ki ni tako, kakoršno bi moralo biti; saj je »Notranjec« sam pri-

znal, da nima starotrška požarna bramba vsled krivde nekaterih nikakega ugleda. Zalcsten »confiteor«! Wigele in Benčinov Polde naj pomagata zdaj društvu na noge! — Ko je dne 16. maja loški adjunkt g. Picek svojo ne baš duhovito razsodbo spustil med svet zaplesal je liberalni Izrael v divji radosti, in starotrški liberalci so veselja vriskali po »Narodu« in »Notranjcu«, da je uničen kaplan g. Franc »ki nosi neizbrisni pečat, da je čast kradel.« No, pri kaplanu je sedaj izbrisan »neizbrisni pečat« častikraje, vtisnjen pa je tem huje pečat sramote Wigeletu in njegovim bratcem na njihova liberalna čela. »Bog je pravičen«, vsklikali so farizejski po »Narodu«. Prav so imeli. Pravica se je izkazala. »Inteligentni« liberalci seveda ne bodo imeli toliko časti, da bi na možat način popravili krivico, ki so jo storili kaplanu s svojim vpitjem in pisarjenjem. Pa saj to je bil njihov glavni namen. Ta namen so hoteli doseči vsaj pri prvi obsodbi, in v to jim je prav prišla Pickova salomonska razsodba. Ne govorimo, kako sta se vršili obravnavi v Ložu, omenjamo iz Pickove razsodbe samo en moment ki je jako značilen za g. adjunkta. G. Picek pravi v svoji razsodbi kratkoma, da je kaplan izustil besede »to je lumparija, tu se postopa pristransko«, iz politične mrznje do društva. Kako more g. adjunkt priti do take izjave, nam ni jasno, ko sta celo dve kaplanu najbolj nasprotni priči, Leopold Benčina in učitelj Wigele, pod prisego izjavili, da društvo ni ne klerikalno ne liberalno, in da med njim in kaplanom ni nikake mrznje. Da je g. Picek preko izpovedeb zapriseženih prič dal celi stvari politično ozadje, je čudno, a namen je prozoren. . . Zanimivo je tudi, kako je g. adjunkt obsodbo kaplanovo utemeljil. Jedro utemeljitve je: Kaplan sam priznava, da je z inkriminiranimi besedami kritikoval postopanje Wigeletovo pri požaru. Gasilno društvo odobrava postopanje Wigeletovo, torej je kaplan z žaljivimi besedami zadel društvo!! Prijatelji, ne smejete se! Res klasično! Sicer pa Boga zahvalimo, da niso okrajna sodišča s takimi kapacitetami, kakor je loški g. adjunkt — zadnja inštanca!

n **Liberalci pred sodiščem.** Dostojnost naših liberalcev se je zopet enkrat pokazala v prav čedni luči. Radi njihovega nasilstva je imelo ž njimi opraviti loško sodišče. Pristaš S. L. S., Matevž Hribar, posestnik na Bloški polici, je razobesil na svojem poslopu dne 14. maja zastavo iz veselja nad sijajno Žitnikovo zmago. To pa ni bilo prav poliškim »inteligentnim«. Pozno v noč se priplazijo trije poliški gostilničarji Ludvik Modic, Matija Modic in Janez Modic do Hribarjevega poslopa, pristavijo lestvo in s silo strgajo zastavo. Eden izmed liberalcev, ki pa ni bil zaslišan, je celo grozil, da ima revolver in nož, če bo pa sila, pomagal mu bo sam hudič. Domači sin je vrgel s poslopa stolček z namenom, da bi odpodil liberalne surovače. Zastavo so pretrgali in jo potem dvakrat zažgali na prostoru, kjer je bila celo nevarnost za ogenj. Sodišče je prisodilo vsakemu izmed treh liberalcev 10 K kazni ali enodnevnji zapor; Ludvik Modic mora povrniti tudi stroške za zažgano zastavo. Domači sin je obsojen na 5 kron globe, ker je vrgel pred razgrajče stolček. Liberalci so lahko iz srca veseli, da niso dobili za svojo lopovščino hujše kazni. Sodil je g. adjunkt Picek.

n **Perejo se.** Zamorca umivati ali črna bika »žajfati«, je prazno delo. Ravno tako prazno delo opravlja tisti, kdor zagovarja naše učiteljstvo, kakor da bi ne bilo ničesar zagrešilo ob zadnjih volitvah. Ako mislijo gg. učitelji, da bodo po Šumradovem hrbtu venka splezali iz mlakuže, se jako motijo. Sicer pa gospodje, vam ni bilo za Šumrado; vam je bilo

za to, da bi zopet g. Franca spravili pred sodišče. A posrečilo se vam ni. G. Wigele, kar hvaležni bodite prizanesljivosti od gotove strani, da niste imeli radi svojega ravnanja pri požaru na Vrhniki opraviti z državnim pravništvom! Starotrško učiteljstvo dobro vé, da na volivnem shodu v Kozariščah o pozdravu »Hvaljen bodi Jezus Kristus« in starotrškem učiteljstvu ni govoril kaplan Franc, ampak neki drugi gospod. Saj je vendar ta gospod sam vpričo vsega učiteljstva povedal, da je on govoril in kaj je govoril. In prav je govoril, kar je govoril. Tudi iz Šumradovega govora pred sodiščem se ne dá posneti, da je govoril ravno kaplan Franc. Tako je bilo in nič drugače. Ali sedaj verjamete g. »prijatelj učiteljstva«? Težko. Saj še morda ne verjamete, da imajo starotrški liberalci v svoji sredi moža, ki ob nedeljah pri sv. maši — še celo med povzdigovanjem — bere »Slovenski Narod« in »Notranjec«.

n **Nekaj lepega** se nam obeta za dan 21. julija t. l. Po desetih letih se bo zopet enkrat obhajala v starotrški župni cerkvi nova maša. Daroval jo bode č. g. Leopold Turšič iz Loža. Bog nam privedi novomašnika zdravega v našo sredo!

Vipavske novice.

n **Planinski gospod župnik** gre radi bolehnosti v začasni pokoj. Kakor slišimo se tega nekateri liberalki na Planini zelo veselje; pa prosili bodo baje škofa naj bi jim ne poslali več, ali vsaj ne tako kmalu duhovnika, da bi vsaj nekaj nedelj brez skrbi in ovire lahko celi dan v oštariji kvartali, kegljali, pili in plesali. Kako bi bilo to fletno! Pa so res čudni ti planinski liberalci. V vipavski dolini je vroče, da si skoraj moker, če sediš v senci, planinski liberalci pa — plešejo pozno, pozno v noč pri 25° R!! Toda kaj vsega ni pripravljen storiti planinski liberalec — »farju« na kljub?! On zapravlja denar, kviri si zdravje, kratki si življenje, krajša si spanje, kupuje si za drag denar »mačka« za »mačkom« in vse to . . . ali res »farju« na kljub? Oj ne! Pač pa sebi v škodo in svoji občini v sramoto. Le tako naprej, planinski oštarijarji, tisti, ki bo zadnji jok, boste vi, ne pa vaš duhovnik, ki ga sovražite zato, ker vam želi samo dobro.

n **Obsodbe.** Po volitvah smo imeli že precej tožba v vipavskem sodišču. Izid je sledeč: Rovani (lib.) je rekel »klerikalcu« »slamnat mož« — dobil 20 K; Punčuh (lib.) je rekel »klerikalcu« »plačani agitator« dobil 30 K; Strancar (»klerikalec«) rekel liberalcu »vsravec« in še nekaj drugega, dobil 100 K; Potrata (»klerikalec«) rekel liberalcu, da je zanj posojilnica kot molzna krava, od katere vleče plačo in ko ga je liberalni Punčuh prašal: »Ali mi vi morda s tem očitate kako sleparijo?« Potrata je odgovoril: »Tega pa ne, v ti reči ste pa čisti...«, dobil je 50 K; Ukmar (»klerikalec«) je malo sunil sitno žensko v cerkvi, ker je stala ob stolu, da ni mogel vanj — dobil je 10 K. Sklep: Hudo je biti »klerikalec«, no pa saj tudi liberalcem ne cveto rožice.

n **Predstava v Podragi.** Dne 14. julija ob 3. popoldne priredi izobraževalno društvo v Podragi na dvorišču župnišča veselico s petjem in burko »Strah z dolgo roko« in komičnim prizorom »Kmet in fotograf«. Somišljeniki 14. julija v Podrago na veselico!

Iz raznih krajev Notranjske.

Iz **Polhovega Gradca.** Gospod urednik! Članek v eni zadnjih števil »Domoljuba«, v katerem pozivljate, naj se bolj preskrbi za dopisovanje v vaš list, bi moral že davno prej zagledati svet, kajti, kak pomen ima list za kraj, od koder nič ne poroča. Vsak bravec

najraje in najprej to prebere, kar je v njem iz domačega kraja. Če pa le ni nič, se list nekako odtuji dotičnim bravcem. Za danes vas bom jaz nadlegoval s par vrsticami. Sicer res ni prav posebnega gradiva za politični list pri nas. Pograjci nismo za politik, pa naj si bo gospod ali pa kmet. Klerikalci, liberalci, socialdemokrati so nam znani le iz časopisov. Kak liberalček se še dobi, pa je le bolj v srcu. Pri nas smo le Spodnji in Zgornji, in se pokažemo le pri volitvi župana. Naš kraj je nekaka posebnost. Čeprav smo tik Ljubljane, pa smo vendar, rekel bi, od sveta ločeni — svet sam zase. Še celo sedanje burne čase politične borbe niso v naš kraj prinesle nikake spremembe. Kaj nas brigajo volivna pravica in druge dobrote sedanjega časa, da nas le »sekutar« in pa slabo vreme pustita pri miru, pa smo zadovoljni. Taki smo žal sedaj Pograjci in taki bomo menda do sodnjega dne. — Ima to svoje dobre, pa tudi slabe strani. Res se s tem ognemo marsikaj slabemu, pa tudi marsikaj dobrega se nas ogne. Marsikaj se je že poskusilo, pa je vse zopet zaspalo. Samo požarna bramba se dobro drži ravno to nam kaže, da bi se tudi pri nas dalo kaj narediti, samo vajeti morajo biti v pravih rokah. Bralno društvo spi, mlekarina pa še zaspati ne more, ker se še ustanovila ni, če se prav že par let obeta. Ena glavnih ovir je to, da hiti vse v mesto in v Ameriko, kmet pa naj čudeže dela ali pa vse skupaj pusti. Bili so pač časi, ko smo drugim svetili; zdaj smo pa sami v temi. Letos smo prvokrat videli, kako se kosi s travoreznic. Omislil si jo je graščak Urbancič. Res, po ravnem prav lepo pada trava pod njo, pa le po ravnem. Gori na Prapročih se zopet nekaj govori o novem znamenju. Da bi le ne ostalo samo pri besedi. Ako je Don Bosko s štirimi krajcarji v žepu začel zidati cerkev, pa bi se taka malenkost ne, ki bo stala le nekaj stotakov! Le pogum, če Bog da, mora v par letih na sedanji groblji stati krasno znamenje, ki ne bo delalo čast samo vam, ampak celi fari. Pa še prihodnjič kaj.

— **Napad.** Dne 1. julija t. l. je sitnaril ddnar Jožef Mežnar v Trnovem pri Ilirski Bistrici pri gugalnicah Ignacija Šumi. Ker zmerjanja in psovanja le ni bilo konec, zgrabil je Šumi Mežnarja, ga vlekval proč in mu zadal par zaušnic. Mežnar vsled tega raztogoten, iskal je pomoč pri fantih v Perkanovi gostilni v Trnovem. Ti so naskočili s kamni eden celo oboroženo s koso Šumijevo družbo. Metalo se je kamenje, tudi noži ni pri tem izostal. Pri tem je bil neki tri mesece stari otrok od te družbe od kamna zadet. Osem razgrajčev se zaprl.

— **Z Vrhnike.** Naše občinske volitve so v prvem in drugem razredu razveljavljene. Treba bode tedaj zopet v kratkem poseči v volivni boj. Nasprotniki napenjajo že vse svoje sile, da bi zmagali ter pripovedujejo, da so pridobili že vdrugič odvetnika gospoda dr. Josipa Furlana iz Ljubljane. Mi tega ne verjamemo, če bi bilo res, bi pa vedeli, kaj nam je storiti. Po volitvah nekoliko več, ker je, kakor se čuje, gospod dr. Furlan že pri prvih volitvah nekemu našemu volivcu obljubil, da se ne bode nikdar več vmešaval med naše krajevne razmere. Za te volitve tudi prav pridno agitira gostilničar Jurca, sploh Podlipčan, še vedno pravi hribovski »gaspud«. Posrečilo se mu je, svojega sinčka Francka potisniti v tukajšnje liberalno posojilnico. Odslej je pa ta človek, ki se pusti od svojega sinčka tako vladati, kakor veter vleče, največji agitator za tukajšnje liberalno stranko. Ni se čuditi, da je bil pred leti, ker mu je kazalo, tudi tako vnet še za tedaj obstoječo nemškutarsko stranko. Sicer pa, kakor smo čuli, se čuti ta »gaspud« tudi preveč inteligentnega in raditega se ne more strinjati s S. L. S., ampak le z liberalno,

pri kateri so večji »gaspudi«. Priporočamo tedaj gostilno tega »gaspuda« zavednim Borovničanom. Tudi gostilničar Kočevar se je izrazil, da bode kolikor je njemu mogoče agitiral za liberalno stranko pri sedanjih volitvah, ker je on največji sovražnik S. L. S. Volivci, pozor pred njim, da ne bode šel kdo na njegove limanice. Hvalil se je celo, da ima kmete v Blatni Brezovici in Bevkah popolnoma na svoji »špagi« in da bode za sedanje volitve najmanj tri pridobil. Če pride tedaj agitirat, pokažite mu vrata!

— **Iz naše društvene organizacije.** Iz reške doline se nam piše: Katoliško izobraževalno društvo, ženski oddelek, iz Trnovskega je napravilo pretečeno nedeljo izlet v Šmihel (Nadanjesele). Ob tej priliki so vrle tamošnje igralke uprizorile dve predstavi: »Kukavica modra ptica« ter »Pri gospodi«. Igralke so zares izvrstno rešile svoje vloge, posebno se je odlikovala v prvi predstavi ciganka Dora, ki je s svojim nastopom vzbudila mnogo občudovanja. Tudi Režika, Nežika, Marija in druge so igrale res izvrstno, zato so pa tudi žele občno pohvalo. V drugi predstavi smo se iz srca smejali, ko je Marija (A. Benigar) tako čvrsto nastopila kot prava Gorenjka. Čudili smo se tim bolj, ko smo slišali, da je prevzela vlogo od neke obolele igralke. Tudi kuharica (prejšnja ciganka) je kakor tudi druge igralke, bila izvrstna. Za konec so zapele par ljubkih pesmic tako, da smo se vsi zadovoljili. Da društvo, ki ima take moči, lepo deluje, je samo ob sebi umljivo; posebno v zadnjem času ima mnogo življenja. Kakor čujemo, ima članov že nekaj nad 120, kar je za tamošnje razmere veliko. Govori se, da pridejo tudi fantje iz trnovskega izobraževalnega društva v Šmihel iz tega namena, da stopijo društva v nekako zvezo ter s tem omogočijo še boljše delovanje. Fantje in moške, le skupaj v društva, kajti tam se naučite mnogo koristnega! Organizirajmo se! Pokažimo, da mi napredujemo v dobrem, pokažimo, da tudi zatirani kmet in delavec kaj ve in da tudi kaj zna. Naše mnenje je, da bi ob tej priliki tudi prišla v Šmihel druga bližnja društva, seveda fantje in moške, da se dogovorijo glede boljšega delovanja v korist društev. Združimo se! Ravnajmo se po geslu: V slogi je moč! — Eden v imenu drugih.

n **Klavern liberalen junak.** In vsedel se je mali doktorček Žerjav in napisal kot »Notranjčev« urednik poročilo o sodni obravnavi v Ill. Bistrici glede dekana g. dr. Kržišnika. Ta doktorček, ki je nastopil tu kot zagovornik, je tista neznanatna oseba, ki je tudi vsprejel v »Notranjca« neresnico, da je dr. Žitnik na trnovskem shodu dejal, da je »Lož sekret«. Pojasnimo stvar! Na sv. Rešnjega Telesa je g. dekan, nadzorovavši ljudi zunaj cerkve stoječe, ko se je vršila sv. maša v cerkvi, opominjal, da naj se dostojno vedejo. V občje so se tudi. Nekov Bevčič, po domače Lovrečič iz Dolenjega Zemona, pa je govoril napol glasno med povzdigovanjem o svojih kupčijskih zadevah, moteč tako še druge ob tem najsvetejšem trenutku. Gospoda dekana je to vznemirilo in stopivši k Bevčiču, ga vpraša za njegovo ime. Toda žalosten liberalen junak ni imel poguma povedati imena. G. dekan, spoznavši iz vsega tega položaja, da ne bo zvedel imena in iz Bevčičevega vedenja, češ, kakor bi g. dekan imel govoriti le v cerkvi, zunanaj kot odgovoren v vesti za red pri bogoslužju pa ne, je v skrajni razburjenosti krenil Bevčiča po licu. Tak je bil ves dogodek. Kristus je še drugače naredil z oskrunjevalci templja. S tepežnico iz vrvic v roki jih je izgnal iz templja. Zato je bil g. dekan obsojen na 80 kron, kar pač v očeh pametnih ljudi ni prav nič nečastnega zanj. Dvomimo zato prav zelo, da

bi po »Notranjčevem« advokatskem zavijanju dosegel Lovrečič kako »sijajno zadoščene«, ker ljudje — četudi natihem — si lahko mislijo čisto drugače svoje. Popolnoma nožato je torej ravnal g. dekan, da se ni udal poravnanim pogojem doktorčkovim, da bi obžaloval svoje dejanje, ker ni imel kaj obžalovati in je storil le svojo dolžnost, kakoršna bi moral vsak za čast božjo goreč duhovnik. Tisto nesramno sumničenje »Notranjčev«, da so klerikalci nekatere priče primerno »pripravili«, pa z zaničevanjem odvrčamo in menimo, da bi doktorču težko bilo to tudi dokazati. Sicer pa smo dobre volje in ta tožba je zopet pokazala, da Andrejev Loize, ki ni nikoli drugače sit kakor ob volitvah, provzročuje tožbe v trnovski župniji proti pristašem S. L. S. baje kot zakotni pisar. Ali je to sodiču že znano?

n **Iz Postojne.** Gospodje v neslavnem uredništvu »Notranjca« so obmolknila na vprašanja, ki smo jih stavili nanje v zadnjem »Domoljubu«. Može hočejo biti modrijani in zato hočejo pokazati da je molčanje zlato. No, pa pri tej stvari so se uredili. Mirno, brez strasti smo jih pozvali, naj popravijo grdo sumničenje in namigavanje ali naj dokažejo. Stori niso nič. Mi smo zato mirni. »Notranjec« je dobil nov pečat obrekovalca; znan je bil sicer že prej, da je obrekoval, od danes pa je še bolj znano — in trdno. Slovenskemu svetu pa moramo še povedati, da takega lista menda ni na svetu: »Notranjec« ima namreč za poročevalke domišljave vaške (ali če hočete trške) klepetulje. Neslavni »Notranjec« upa, da mu bodo take klepetulje pridobile slavo, da bomo imenovali »Notranjca« »Notranjska obrekljiva klepetulja.« »Notranjec« pa nam je storil s tem molčanjem to prijetnost, da bomo tudi mi včasih prišli za neko posebno orožje. Ozrli se bomo na kako liberalno boljše ali slabšo polovico in zapisali kak škandalček. Zapisali bomo samo resnico in ne lagali kot »Notranjec«. Toda ne bomo si šli v dolžnost da navajamo dokaze za to ali ono dogodbico. Po nobenih pravih manire nismo oziroma vam ne bomo dolžni dati dokazov. Če bi hoteli biti natančni bi lahko napisali celo »kroniko škandalov«. Pa iz usmiljenja bomo stopali na prste samo onim, ki bodo svoje »liberalno prepričanje« preveč na glas kazali. Sedaj vaš molk vam ne bo prinesel zlata. Zdravi!

Koroške novice.

k **Odhod na vaje.** 17. pešpolk v Celovcu odkoraka na vaje 13. avgusta čez Velikovec, Št. Andrej na Srednje Štajersko, potem pa nazaj na Koroško proti Starem Dvoru. Prvi bataljon tega polka pride 1. avgusta k polkovnim vajam iz Ljubljane v Celovec. Rezervisti 17. pešpolka bodo klicani k 20dnevni orožni vaji na 19. avgusta, ter odidejo potem k polku na Štajersko.

k **Železniške nezgode.** 29. m. m. po noči ob polenajstih je zadel en voz od ravno premikajočega vlaka, v en voz osebnega vlaka št. 917 ravno, ko je vozil na južni kolodvor v Beljaku. Nekemu potniku je bila vsled trčenja ena roka pokvarjena in dva otroka sta bila nekaj pobita po obrazu. Potniki so bili v prvem trenutku zelo razburjeni, ter je vse hotelo iz vlaka, dokler niso bili prepričani, kaj da se je zgodilo. Vzrok tej nezgodi je bilo premikalno osebje železnice. — Dne 1. t. m. je pa padel neki možki iz osebnega vlaka, ko je pa padel neki možki iz osebnega vlaka, ko je ravno peljal iz Trbiža. Vlak so takoj ustaje in moža nazaj v voz spravili, kateri je pa med potjo proti Beljaku izgubil zavest. Pri

padcu je zadobil notranje poškodbe, kar pa poprej nobeden zapazil ni.

k **Koroška naša delavska organizacija.** Dne 30. m. m. je bilo v Št. Janžu v Rožni dolini veliko delavsko zborovanje v zvezi z veselico. Namen mu je bil predvsem izpopolnitev naše delavske organizacije koroške. Na tem vrlo dobro obiskanem shodu je govoril kranjski državnozborni poslanec dr. Janez Krek, za kar smo mu koroški delavci zelo hvaležni.

k **Bogokletni zločin.** V noči od 25. na 26. m. m. je bilo oskrunjeno znamenje na cesti blizu Völkerdorfa, okraj beljaški. Kristusova podoba, križ in druge podobe so bile popolnoma razbite in razmetane po polju. Kristusovi podobi so bile odbite noge in roke. Zločin se je storil vsekakor po polnoči, ko so že enkrat gostilne zaprte, ker po sledovih se je poznalo, da so zločinci šli proti beljaškemu mestu. Ljudstvo je radi tega brezbožnega dejanja zelo ogorčeno, posebno, ker je to že tretjič, da so bila znamenja od brezbožnežev pokvarjena in razbita ter zločincev še v nobenem slučaju niso izsledili. Da bi se le oblastim kmalu posrečilo, bogoskrunce v roko dobiti.

k **Slaba sadna letina** kaže biti na Koroškem, posebno v dravski dolini, ker gosenice in mrčesi preveč konđujejo sadno drevje.

k **Pušcarska zadruga.** Svetovnoznana tovarna gospoda Werniga v Borovljah se je posredovanjem »Ljubljanske kreditne banke« preuredila v zadrugo z omejenim poročtvom. Delničarji, med katerimi je tudi do sodanj lastnik gospod Wernig, so Slovenci. Zadruga poveča tovarno.

k **Cesarske vaje na Koroškem.** Svoja bivališča zapuste zaradi vaj letos pešpolki št. 7, 17 in 97 dne 13. avgusta, pešpolk št. 27 dne 22. julija, pešpolk št. 47 dne 1. avgusta. Lovski bataljon št. 8 zapusti svojo garnizijo 6, št. 9, 10, št. 5, 12 in št. 17 13. avgusta. Pešpolk št. 7 odkoraka iz Gradca peš na Koroško. Dne 24. avgusta prično korakati čete 3 (graške) pehotne divizije s Štajerskega na Koroško. 28. pehotna divizija se zbere na Gorenjskem in odkoraka na Koroško. Dne 3. septembra počivajo vse čete. Z vajami popolnoma kakor v vojski pričneta 3 (graški) in 14. (inomoški) armadni zbor 4. septembra.

k **Pozno spoznana utopljenka.** Koncem maja so dobili pri Bistrici v Dravi naplavljeno žensko truplo, katero takrat niso mogli spoznati. Po poizvedbah se je zdaj dognalo, da je bila utopljenka 69-letna Marija Prepros, železničarskega čuvaja žena, pristojna v Trbižu.

k **Mrtvo je našel neki strežaj** v gradu v Anabichl pri Celovcu 17letno služkinjo Marijo Punčart, ki je tudi v gradu služila in je v noči od 2. do 3. t. m. nenadoma izginila. Našel jo je v grajskih nasadih. Po zdravniški izpovedbi se je zastrupila.

k **25-letnico mašništva** je praznoval 2. t. m. v Celovcu č. g. pater Alojzij Slabanja, mašnik kapucinskega reda, dušni pastir v občni bolnišnici in deželni norišnici.

Štajerske novice.

š **Četovodja na vojaški vaji zaboden.** Pešpolk številka 7 je nedavno imel v graški okolici vaje. Neka ogledna straža, katero je vodil četovodja Mihael Mali, je napadla drugo ogledno stražo. Malijeva straža je vjela infanterista 9. stotnije Hehenleitnerja. Ko ga je hotela razorožiti, držal je Hehenleitner

bajonet naprej. Mali je skočil proti njemu, a po nesrečni kretnji je dobil bajonet v trebuh. Mali je takoj spoznal, da mu ni rešitve in da bo na mestu umrl. Prosil je tovariše, naj njegovo uro in 1 gl., ki ga je imel pri sebi ter 72 v vojašnici shranjenih kron izroče njegovi materi. Z vzdihom: »Jaz imam dovolj!« je umrl.

§ **Nečuvenci čini liberalne stranke.** — »Zveza slovenskih posojilnic« preganja katoliško misleče uslužbenca. Dr. Kukovec ima to zaslug, da je provzročil bratomorni boj na Stajerskem. »Smrt klerikalcem«, to je geslo te krvoločne stranke s hinavsko pobožnostjo. V zadnjem času so vrgli kar štiri katoliško misleče ljudi iz službe na cesto. Žalska občina je odpustila dosedanega tajnika in ravnatoka dosedanega redarja edino le zaradi tega, ker sta somišljenika katoliške stranke. Siromaka sta zdaj brez kruha na cesti! In to je občina poslanca Robleka! K takim ljudem se zateka dr. Ploj . . . Še huiše je pa, da istotako krvoločno ravna »Zveza slovenskih posojilnic«, pri kateri je toliko denarja katoliško mislečih ljudi. Samo radi katoliškega prepričanja so vrgli iz tiskarne enega knjigoveza, in iz »Zveze trgovine« trgovskega uslužbenca. Obe žrtvi katoliškega prepričanja sta morala iti iz domovine v tujino s trebuhom za kruhom. Tako je delo svobodomišelnih napredne stranke!

§ **Konkurz** je proglašen nad trgovino Marije Javoršek, trgovke na Gomilskem.

§ **Ponesrečena deklica.** Po neprevidnosti mladega hlapca Jurija Kohne so se splašili v Poličanah konji, ker hlapec po bregu navzdol ni zavrnil voza. Povožena je bila ob tej priliki solarica Ana Pošisk, o kateri sodijo, da umre na poškodbah.

§ **Na solničarici je umrl** 14letni pastir A. Gobec s Kovaškega vrha.

§ **Stavka zidarjev v Mariboru.** Mariborski zidarji stavkajo. Zahtevajo, da se določi minimalna dnevna plača 4 K in ne 2 K 90 h, kakoršna je običajna v Mariboru. Zahtevajo nadalje tudi v ostalih razredih primerno zvišanje plače. Zahtevajo tudi, da se zniža delavni čas od 10 na 9 in pol ure.

§ **Nov »Narodni dom«** zida »Posojilnica v Slovenski Bistrici«. Stal bo 30.000 kron. Nemški listi se zato pene jeze.

§ **Razpuščeno nemško društvo v Slovenski Bistrici.** Člani slovenjebistriške krajevne skupine državne zveze »Anker« so sklenili soglasno, da razpuste skupino in da zapijejo denar. Nad »nezavednostjo« slovenjebistriških nemških trgovcev se jako jeze nemški listi.

§ **Gibanje »Proč od Rima«.** V Gratkornu pri Gradcu je pristopilo protestantizmu osemindtirideset oseb.

§ **Umrl** je dne 23. maja Jernej Seštir, župan občine Kokarja. Mož je zaslovel po celem Spod. Stajerskem, ker je prisilil politične oblasti, da so mu odgovarjale vse pošiljatve in pisma v slovenskem jeziku. Na njegovo pritožbo je razsodilo najvišje sodišče, da mora tudi deželni odbor odgovarjati občinam v slovenskem jeziku. Počivaj v miru, pošten, zaveden slovenski mož, tvoja odločnost in vztrajnost pa bodi v zgled vsem slovenskim županom.

§ **Kobilice so napravile veliko škodo** v Debru, Pfarju do Košence ob desnem bregu Savinje in v Verstniku na levem bregu Savinje med Celjem in Laškim. Kobilice so se pojavile v velikih množinah. Kmetje se boje, da jim kobilice vse uničijo.

§ **Velika nesreča** se je pripetila v lipniški okolici. Posesnik Riffel je peljal žito domov. Prisedlo je na voz več žensk. Voz se je pa preobrnil in je nevarno ranjena Marija Stramec, smrtnonevarno pa 15letna Marija Švarc.

§ **Teharje.** Dne 20. oktobra 1904 so se zadnjič bili oglasili v zvoniku starodavne teharske farne cerkve trije stari zvonovi, ki so tehtali skupno 1411 kil. Od tedaj zrasla je iz tal nova farna cerkev s ponositim zvonikom, ki bo dobil svoj kras — nove zvonove — v nedeljo, dne 7. julija t. l. Zvonovi tehtajo 4400 kil in so vglaseni c, e, g, a. Ob osmi uri zjutraj jih bodo blagoslovil lavantinski knez in škof, a po sveti maši bodo zvonovi prišli v zvonik, kjer bodo peli hvalo Bogu, mir ljudem in pokoj rajnim.

§ **Nesrečni ribji lov** so imeli v nedeljo 30. junija v Soteski pri Mozirju. Voda jim je vrgla mesto težkih rib — v strah in grozo — dvoje mrtvih trupel. Kako je bilo ubogemu očetu pri srcu, ko je nesel domu mrtvega sina in gledal na odru dvoje žrtev. Mlajši se je očitno kopal, ker je bil v srajci, starejši, 11-letni Jakob Skruba mu je pa v hipu, ko je brat izginil v valovih, skočil na pomoč — a rešil ni brata Matijo, oba sta nesrečno končala. — Opozarjamo vas, stariši, pazite na otroke!

§ **V smrt na vešalih** je bil pred graškimi porotniki obsojen Vencel Dworak, ki je dne 26. aprila v Tregistu pri Voitsbergu umoril starko Alojzijo Lackner z namenom, da jo oropa.

Primorske novice.

§ **Ostro streljanje z novimi gorskimi topovi.** Poroča se iz Komna: Dne 3., 4. 5. in 6. julija t. l. je bilo v vzhodno-severni strani Komna med Gabrovico, Tomaževico, Malidolom, Mihalji Rubijami in Fablancem ostro streljanje z brzostrelnimi novimi gorskimi topovi. Pripravljali oddelek topničarstva je že od 26. m. m. v Komnu, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za streljanje. Streljanje je vodil podučevalni oddelek topničarstva. Za naše kraje je to kaj posebnega, ker dosedaj se ni streljalo v naših krajih ostro s topovi. C. kr. politična oblast je ukrenila vse potrebno, da se ljudstvo o tem pouči ter izogne morebitni nesreči. Streljanje se je vršilo vsaki dan od 7. ure zjutraj do poludne. Glavno streljanje je bilo 5. julija.

§ **Demonstracija Garibaldijevih čestilcev.** V protest proti policijski prepovedi so čestilci Giuseppe Garibaldija priredili pretekli teden po Trstu demonstrativen sprevod po mestu. Sprevod je odšel s trga Carlo Goldoni, kjer ima svoj sedež »Club giovanile Givoanni Bovio«. Spreveda so se udeležili Mazzini-janci z belo-rdečo-zeleno zastavo. To so namreč italijanski republikanci in njih zastava nima savojskega grba z belim križem. Pridružilo se jim je tudi večje število socialistov z rdečo zastavo. Vseh skupaj je bilo demonstrantov kakih 1500. Vsled petja prepovedanih pesmi je policija aretovala kakih 19 demonstrantov.

§ **Ustanovitev »Kmečkih zvez« na Goriškem.** Preteklo nedeljo 30. m. m. so se na Goriškem vršili trije ustanovni shodi »Kmečkih zvez«. Ob 9. uri dopoldne se je v hotelu »Central« v Gorici vršil ustanovni shod »Kmečke zveze« za goriški sodni okraj in za slovenski del korminskega okraja. Predsedoval je župan gospod Anton Klančič. Govoril je urednik gospod Kremžar, ki je razpravljal o načrtu »Kmečkih zvez«. Nato je velepomembljiv govoru gospod dr. Pavletič orisal razmerje »Kmečkih zvez« napram naši in liberalni stranki. Gospod dr. Gregorčič je toplo pozdravljala idejo »Kmečkih zvez«. Dr. Pavletič je predlagal resolucijo, da zbrani kmetje goriške okolice zahtevajo od vlade, da nemudoma izvrši sklep deželnega šolskega sveta,

da se slovenski oddelek učiteljišča premesti iz Kopra v Gorico. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Udeležencev je bilo nad 500. Popoldne ob 4. uri se je vršil pri Sv. Luciji v gostilni Vuga krasen ustanovni shod »Kmečke zveze« za toliminski okraj. Navzočih je bilo 600 mož. Govoril je dr. Dermastia. Sprejeta je bila ista resolucija, kot v Gorici. Za ajdovski okraj se je vršil shod popoldne ob 4. uri na Goričici pri Ajdovščini. Govoril je dr. Breclji. Par liberalcev je hotelo delati zgago, pa so se korenito osmešili. Izvoljen je pripravljalni odbor, v katerem ni nobenega duhovnika. Predsednik zveze je kameniški župan g. Vinko Vodopivec.

§ **Zadavil se je na kosu mesa.** 66letni Ivan Zotta je bil prišel dne 28. m. m. v Trst, da tu obiše svojo hčer. Šla sta skupno obedovat v neko krčmo. Med obedom se je pa staremu Zotti zaletel kos mesa in mu občital v grlu. Revez je na vse načine skušal, da bi se rešil, a oni kos mesa mu ni šel več ne naprej in ne nazaj. Hči njegova in tudi drugi gostje krčme so mu skušali pomagati, a ko so videli, da so vsi njih poskusi brezuspešni, so odpeljali starca na zdravniško postajo, kjer sta si zdravnik dala toliko časa opraviti, da sta mu slednjič res izvlekla iz grla oni nesrečni kos mesa. A bilo je prepozno; starec je bil že izdihnil.

— **Vsled bede v smrt.** Poročali smo, da se je umoril v Trstu 53 let stari mizar Miha Kodrič, ker je bil že šest mesecev brez dela. Žena, s katero je živel v divjem zakonu, si je vsled obupa hotela prerezati vrat, pa so to preprečili drugi.

Iz raznih krajev.

§ **Vesti iz Amerike.** Ker je delniška družba povišala ceno plinu, dal je senator Flynn vtati na svojem posestvu do globokine 3000 čevljev, kjer so res našli izvrsten plin, ki bode senatorju milijonarju prinašal nove milijone. — V državah Indiani in Kentukyju je razsajal grozen vihar. Najmanj 140 oseb je bilo ubitih, mnogo hiš razdejanih, razkril več cerkva in neke vrgel z zvonika na orglje zvon. Iz neke sobe je vrgel 45-letno žensko in jo dvignil v zrak, kjer se je zapletla med veje. — Dva železniška čuvaja Union Pacific železnice sta našla v nekem brlogu mlade medvede ter jih odnesla v svojo čuvajnico. Stara jima je bila kmalu za petami ter ju sledila do poslopja, kjer sta se morala zapreti, da sta se je ubranila. Ker medvedka ni odšla, nista mogla vrniti in zaradi tega tudi ne dajati vlakom potrebna znamenja, ki so se tam ustavili. Šele delavci so medvedko prepodili, nakar so mogli vlaki odpeljati. — Popolnoma sežgano truplo nekega delavca so dobili v peči parnega kotla v Ryanovi tovarni v Cincinnatiju. Policija meni, da je nekdo s silo pahnil v peč nesrečneža, ki je delavec, po narodnosti Poljak, in zapušča v domovini ženo z več nepreskrbljenimi otroci. — Lepa mati je Tom Ferri iz Youngstowna. Vrgla je namreč svojega 10 mesecev starega otročička v 75 čevljev globok jarek, a mali mučenček je vendar ostal nepoškodovan. — Blizu Warensville je umrl na svoji farmi James Crane, rojen leta 1802. — Na policijski stražnici v Cantonu je umrla 19 let stara Eva Spears na zastrupljenju z alkoholom, napila se je namreč žganja, da se je onesvestila. — Pomožni minister notranjih zadev je odredil, da dobe pokojnino le dotični veterani, ki so bili najmanj 90 dnij v vojni. Ker bi s to uvedbo izgubilo pokojnino najmanj 20 polkov veterancev, so zelo vznemirjeni.

Iz Hamborna ob Reni na Nemškem. Nesreča. Dne 25. maja je Slovenec po domače škof padel v globok jarek pri rudniku »Nemški cesar« št. III, ko je šel s ponočnega dela domov. Hotel je že stopiti na vlak, da bi se vrn peljal, pa mu je tal zmanjkalo in je padel z drugega oddelka na četrti oddelek, približno 150 metrov globoko. Bil je takoj mrtev. Doma je bil iz Spod. Štajerskega. — Dne 2. junija je bila tukaj nova maša, katero je daroval č. g. T. Scheyermann, pa so bili tudi Slovenci zraven povabljeni, da so ga spremljali s svojo zastavo od njegovega doma pa do cerkve, in v cerkvi tudi pri svetem opravilu. — Društvo sv. Barbare za Slovence je pa zopet nam napravilo lepo veselico. Dne 16. junija so priredili žaloigro »Garcia Moreno«, predstavljali so pa to igro v tukajšnjem mladeniškem društvenem domu. Igralci so kar očarali poslušalce s svojim nastopom, za kar jim bodi na tem mestu izrečena zahvala. Posebno pa hvala č. g. Kösterju, predsedniku slovenskega društva, ker on, čeravno ima s solo dosti opravka, pa se še vendar toliko žrtvuje za Slovence. Bog ohrani Slovencem rektorja č. g. Kösterja še mnogo let! — Dne 28. junija sta se dva Slovenca poročila tukaj, namreč Florijan Mohar, doma iz župnije Sv. Gora pri Litiji, z Amalijo Gmeiner, in Jožef Kovač, doma iz Kozjega na Štajerskem, z Viktorijo Gmeiner. Oče neveste je doma v Št. Pavlu pri Celju. Ker so vsi udje slovenskega društva sv. Barbare, jim želimo veliko sreče na mnoga leta.

Drobtine.

+ **Enketa v zadevi kmečkih žganjarn** se je vršila 5. t. m. v fin. ministerstvu pod predsedstvom ministra samega. Udeležilo se je mnogo državnozbornskih poslancev. Udeleženci so razložili svoje želje glede na davka-prosto proizvajanje žganja za domačo uporabo. Izvolil se je odbor, sestojč iz gg. finančnega nadsvetnika dr. Beyerja in državnih poslancev Pantza in Povšeta, ki ima nalog proučevati to vprašanje ter vzdržati tesno zvezo med vlado in interesenti v tem za maela kmeta tako važnem vprašanju.

— **Popustek na zemljiškem in hišnem davku,** znižanje pridobinske glavne vsote in določilo pridobinskega davka od podjeteb, zavezanih javnemu dajanju računov za leto 1907: Po ukazu c. kr. finančnega ministrstva z dne 24. junija 1907 št. 43478 se je v smislu členov IV. do XI. postave z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, za leto 1907. 1. popustek na zemljiškem davku na 15 odstotkov in na hišnorazrednem in hišnonajemniškem davku na 12in pol odstotka določil, 2. je ostalo znižanje pridobinske glavne vsote kakor pretekla leta, ter se je 3. določilo davčno merilo za v § 100, odstavek 1 in 5 omenjene postave o neposrednih osebnih davkih navedene, javnemu dajanju računov zavezane podjetne na 10 odstotkov.

— **Gimnazijec na begu.** Pobegnil je od svojih starišev 12letni Bruno Nussdorfer iz Ajdovščine. Študiral je v Gorici drugo gimnazijo ter padel. Prišedši domov se je zbal preteče mu kazni ter pobegnil brez sledu. Zandarmerija je bila takoj o tem obveščena in stariši so ga iskali povsod, po vsej okolici pa tudi po Gorici in Trstu, a brez uspeha. Šele čez tri dni se je izvedelo, da se klati po trnovskem gozdu, nekateri so ga videli na Čavnu. Oče se je takoj odpravil poni.

— **Slovenske vesti iz Amerike.** Župnika Hribarja v Clevelandu je clevelandski škof

Horstman odstavil. G. Hribar v kratkem zapusti Cleveland, a se bo pritožil v Rim. — Novo mašo je pel 16. junija v Št. Paulu Slovenec Ivan Gruden. — V nedeljo 23. m. m. so blagoslovili zvonove za slov. cerkev. — Nagrobni spomenik nameravajo postaviti Slovenci v Puebli ondi umrlemu slov. duhovniku Ignaciju L. Bugarju. — Potočili so se v Clevelandu: Viktor Bezjak iz Reke z Marijo Uljač iz Lokve pri Trstu; Jožef Ubič iz Žužemberka s Franciško Znidaršič iz Loža; Fr. Smrdel iz Slavine s Pavlino Vidmar iz Hinj; Alojz Kastelic iz Zalne z Ivano Kastelic iz Mirne; Fr. Seseč iz Devic Marije v Polju z Marijo Hren iz Clevelanda; Fran Gabrielj iz Trebnjega z Marijo Žagar iz Trebnjega.

Ker ni bil oproščen vojaških vaj, je pripeljal kovaški pomočnik Josip Sössel na Dunaju v vojašnico s seboj svojo soprogo in tri otroke. Toda poveljnik vojašnice s tem ni bil zadovoljen in je poklical na pomoč redarstvo, da odstrani neljube goste. Vendar je bil ves trud zastonj. Ko so pa hoteli žensko in otroke s silo odpraviti, se je Sössel tako razburil, da je prijel enega otroka in ga hotel vreči ob peč, kar pa je zabranil neki četovodja. Rezervistovo rodbino so prenočili v vojašnici, nato pa jo poslali domov.

Uhan v ušesa? Zaradi te prestare navade, ki je tudi med divjaki razširjena, je minuli teden umrla na Dunaju neka deklica. Dala si je uhan utakniti od zlatarja. Vendar ta slučaj ni edini svoje vrste. V praško bolnišnico so prinesli dva otroke z bolnimi uhlji. Enemu izmed njiju je babica sedmi dan po rojstvu prebodla uho. Temu je moral zdravnik rano žgati, pri drugem 14-letnem otroku se je moralo isto zgoditi. Posebno nevarno je, če držimo šivanko, predno prebadamo uho, v ustih, kar se mnogokrat zgodi. Štiriletna deklica si je bila nalezla na ta način najgroznejšo bolezen od zlatarskega pomočnika, dvajsetletno dekle pa je dobilo raka, ker si je dala prebosti uho od bolnika, ki je kmalu potem umrl za jetiko.

Učenjak zaspanec. Slavni prirodopisec Bifon je bil sicer mož trdne volje, le proti zaspanosti se ni znal bojevati. Ker je sam uvidel, da mu vsled zaspanosti ne bo mogoče dopisati knjig, ki si jih je zasnoval, zato je obljubil svojemu slugi vsak dan tri franke, ako ga spravi pozimi ob šestih, poleti pa ob petih iz postelje. Dovolil mu je vsa sredstva, samo da ga spravi iz postelje. Sluga ga je najprej prosil, potem proklinjal, končno pa ga za nogo potegnil s postelje. Učenjak se je razkačil, ter spodil slugo skozi vrata ter zlezel nazaj v posteljo. Čez nekaj časa se je sluga vrnil s škafof vode ter jo izlil zaspincu na glavo, nato pa zbežal iz hiše. Šele čez par ur si je upal zopet v sobo, a učenjaka je že dobil za pisalno mizo. Bifon se je dobrodušno nasmejal ter mu podaril šest frankov. Pozneje je Bifon večkrat pripovedoval, da se ima slugi zahvaliti vsaj za tri spisane knjige.

Novo smrtonosno orožje za človeški rod. Iz Haaga poročajo: Znano je, da se je v francoski in nemški armadi nameravalo uvesti novo kroglo za puške, ki bi zadeto osebo gotovo usmrtila. V angleški zbornici so se tudi bavili s to novo iznajdbo in angleški vojni minister je moral izjaviti, da se bodo angleški tehniki morali baviti tudi s tem vprašanjem. Nizozemski general Portugael je rekel na neko tozadevno vprašanje, da nova iznajdba bo grozna in kruta. Krogla bo prav majhna, a provzročala bo v človeškem telu grozne učinke. Ako v resnici uvedejo to novo kroglo, potem ne bo v vojni več ranjencev; oziroma bo ranjencev, katerih pa ne bo možno zdraviti in ki bodo izdihali po strašnih mukah. — Sodi se, da se bo mirovna konferenca bavila tudi s tem vprašanjem.

— **Da se nobenemu ne zameri.** V goriški okolici je imel nek volivec pred očmi vse štiri kandidate: Miha Gabrijelčič, Josip Fon, Anton Štrekelj, potovalni učitelj, in Milost časninar. Da se nobenemu ne zameri, je zapisal na glasovnico: Miha Fon, potovalni časninar.

Vestj iz Amerike. Vletok Missouri je začel menjavati strugo, preplaval posestva ob reki in odnesel na stotine najlepše in najboljše zemlje. — V bližini Ofallona se je razletel kotel vozeče lokomotive; tri osebe so bile takoj ubite, tri pa nevarno ranjene, med njimi tudi sprevodnik. Navzlic temu se je s poslednjimi močmi vlekel osebnemu vlaku nasproti, da prepreči nesrečo. Kó je z znamenji ustavil vlak, se je nezavesten zgrudil. — Proti koncu aprila so bili po mnogih državah Severne Amerike velikanski sneženi viharji. — Južno od Baltimore pri Locust Point se je v pristanišču podrl jez, ki je služil nemškemu Lloydju za izkrcavanje. Ubilih je bilo 16 delavcev, 15 pa težko ranjenih. — V Sioux se je 21letna Carrie Mattison zastrepila s strihlinom. Šla je v klet, rekši gospodinji, da je zaužila strup. Njena gospodinja je izprva smatrala to za šalo, toda kmalu je opazila, da je začela deklica tiščati pene. Poklicani zdravnik je uporabil vsa sredstva, da jo reši, toda bilo je že prepozno. Nekoliko pred smrtjo je izpovedala, da se je zastrepila samo za to, da bi videla, kako je, če kri ne pride več v prste in sploh, kako se vsled zastrupljenja umre. — Pri podiranju neke hiše v Clevelandu so našli v dimnik vzdano okostje brez glave. Pred 300 leti je bila hiša indijanski samostan, ki so vanj zapirali neubogljive deklice. Nekateri pa mislijo, da je to okostje prašiča, ki so celega obesili v dimnik, da se posuši. O posebni učenosti Amerikancev to mnenje nikakor ne pričuje. — V Wauperi je padel v vodo štiriletan deček. Pri njem sedeč pes je skočil za njim, ga zgrabil za obleko in brez zavestnega prinesel na breg. Nato je zvesta žival tekla do bližnje hiše in z lajanjem opozorila neko žensko na nesrečo. — V New Yorku so našli na ulici ležati pijano žensko. Ko se je v policijskem zaporu prespala, je izpovedala, da je setra kneginje Wrede, njen mož pa da je bil grof. Ko je umrl, je zapustil njej in otrokom tri milijone kron. Na Rivieri se je seznanila s pricezinjo Chima in njenim soprogom, ciganom Rigom. Ta je naredil nanjo tak globok vtis, da je radi njega potrosila vse svoje premoženje. Podala se je v New York kot odgojiteljica, toda vsled obupa se je vdala pijači. — Samuel Rittenauer se je peljal k poroki v Huntington, a na poti je vlak ponesrečil. Zato je pisal, da odloži poroko za teden dni. Pismo se je na poti izgubilo, nevesta Roza Speers pa se je iz obupa zastrepila. Eno uro po pogrebu je dospel v mesto ženin, da popelje ljubljeno zaročenko k oltarju, a bilo je prepozno, njegova nevesta je ležala že v grobu. Bridko razočaranje je tako silno vplivalo na njegovega duha, da se je tudi on usmrtil. Pokopali so ga ob strani njegove neveste.

Največji zrakoplov. V Londonu so izpuštili v zrak dosedaj največji zrakoplov. Imenuje se »Mamut«. V gondoli je bilo 16 oseb, kolikor doslej še v nobenem drugem. Pri dviganju je bila navzoča neštevilna množica.

Mati — morilka štirih otrok. Pred porotnim sodiščem v Št. Hipolitu na Nižjem Avstrijskem se vrši te dni senzacionalna razprava proti 25 let stari delavčevji ženi Margareti Keil, ki je tožena, ker je umorila štiri svoje otroke takoj po rojstvu. Pred petimi leti se je poročila z dninarjem Keilom. Prvo leto sta izhajala za silo, toda potem se je pojavila v hiši bolezen, ki je spravila celo družino v največjo bedo. Navzlic temu je Keil vsako leto rodila otroka, ki pa je kmalu po rojstvu umrl, po zdravniških izjavah radi

življenske slabosti. To je vzbudilo pri sosedih sum; ko je četrtič pričakovala otroka, se je jela širiti govorica, da prejšnji trije otroci niso umrli naravnje ampak nasilne smrti, posebno ker se je opazilo, da ima Keil zveze tudi z drugim moškimi. Ko je umrl nadalje tudi četrti otrok, je oblast dala njegovo truplo izkopati in raztelesenje je pokazalo, da je otrok umrl radi zastrupljenja s strihinom. Nečloveška mati je bila prijeta in odvedena v zapor. Izprva je tajila dejanje in odklanjala vsako krivdo, končno pa se je le vdala in priznala, da je vsakemu otroku dala piti kamilčni čaj, v katerega je namešala fosforja z užigalic. Svoje strašno dejanje je izvršila radi tega, ker si ni upala preživiti otrok. Obtoženka trdi, da jo je k temu dejanju zapeljal delavec Kopp, ki je imela ž njim razmerje in je bil tudi oče njenih otrok. Toda na to izjavo ni mogoče polagati kako važnost, ker se ne ve, je li resnična ali ne, kajti Kopp se je že pred letom usmrtil. Jako značilno za obtoženko je tudi sledeči dogodek: Ko jej je umrl zadnji otrok, je bila ravno na plesišču. Na poročilo o smrti otrokovi je brezbržno odgovorila: »Še enkrat pojdem plesat, predno odidem.« — Obtoženka je bila obsojena v 10-letno težko ječo.

Hribolazec na poti zblaznel. Tridentinski trgovec Rohonsky je v večji hribolazki družbi napravil izlet na Monte Baldo. Ker pa njegove moči niso zmogle prevelikega napora, je sredi pota hipoma zblaznel, ter začel tovaršem pretiti, da jih pobije. Prijateljem se je sicer posrečilo nesrečnika ukrotiti, toda kmalu na to je vsled kongestije mozga izdihnil.

Pravi vzrok nemirov na Kitajskem. Uporno gibanje na Kitajskem, ki se čedalje bolj širi in je naperjeno v prvi vrsti proti cesarju in njegovemu dvoru, je delo tajne družbe »Trias«, ki si stavila kot glavni cilj svojega delovanja, prevreči sedanje razmere na Kitajskem in vreči s prestola sedanjo dinastijo. O postanku in razvoju te revolucionarne družbe krožijo sledeče vesti: V provinciji Fu-Kien je stal budistovski samostan Šao-lin, čegar menihi so se pečali z izdelovanjem orožja. Ko je izbruhnila vojna med cesarjem Kanghisom in knezom Sulijem, so menihi pripomogli cesarju do zmage. V zahvalo jim je cesar podelil obsežne predpravice, a dvor ga je pregovoril, da je dal skoro vse menihe pomoriti, samostan pa požgati. Le pet menihov se je rešilo, ki so ustanovili iz osvetoželjnosti družbo »Trias« s ciljem, vreči vladajočo dinastijo. Družba se je vsled vztrajnega dela zarotnikov razširila po celem ogromnem cesarstvu. Povsod so ustanovljene lože, ki stoje v neprestani zvezi z osrednjim odborom. Pri pridobivanju pristašev se postopa skrajno brezobzirno in nasilno. Formalnosti pri sprejemu v ložo so velike. Vsak kandidat mora napraviti preje nekaj izpit. Če je uspeh dovoljen, potem sme vstopiti v »dvorano rdeče rože«, kjer se vrši prvi sprejem. Sredi dvorane stoji kip bojnega boga, ter podobe petih ustanoviteljev družbe, dolg meč, rdeča svetilka in rdeč mandarinski solnčnik. Okoli žrtvenika so nastavljeni kipi raznih kitajskih bogov, drevo življenja, zrcalo, lesena riba in še več drugih drobnjarij. Predsednik prečita najprvo svečan pozdrav in nato slovesno našteje 36 točk prisege, s čimer je prvi del sprejema končan. Temu sledi glavni del, mešanje krvi. Predsednik zakolje ptico in vjame kri v posodo; papir, na katerem je zapisanih omenjenih 36 točk, sežge, pepel pa pomeša s krvjo v posodi. Vsak navzočih se nato vreže v prst in primeša prejšnji zmesi nekoliko kapljic svoje krvi. To mešanico potem zapovrstjo pije vsi. Predsednik potem novosprejetemu članu prečita še »bojno« točko, v kateri je vsakemu

članu zagroženo, da bode v slučaju izdajstva mučen, izgubil ušesa in končno ubit. Dasiravno so kazni hude, Kitajci trumoma pristopajo družbi, kar kaže, kako nepriljubljena je sedanja vladarska rodovina. Sicer je ugleden član te družbe izjavil, da sedaj še ni čas, da začno zarotniki delovati, vendar vsi sodijo, da ta usodepolni trenutek ni več daleč.

Član magnatske zbornice — tat. V okolici Arada na Ogrskem je oblast prišla bivšega člana ogrske magnatske zbornice barona Fechtiga radi potepanja. Zasišanje je Bavarskem, ker so jedli pokvarjene klobase. Žepnih ur.

Kaj se lahko pripeti umetniku. Meseca aprila je dirigiral slavni italijanski skladatelj Mascagni na Dunaju koncert, ki je izborno uspel i v umetniškem, kakor tudi v gmotnem oziru, kajti čisti dohodek je znašal 25.000 K. Kako pa se je začudil, ko mu po koncertu povedo, da je vseh 25.000 K zaplenilo sodišče. Na njegovo vprašanje, zakaj se je to zgodilo, so mu rekli, da vsled zahteve njegove libretistinje gdč. Will. In tedaj se je spomnil slavni maestro nazaj za štiri leta, ko je bival tudi na Dunaju. Oni čas je ponudil v naši prestolnici 40.000 lir za dober libreto za opereto. O tej kraljevske nagradi je čula tudi gdč. Will in ponudila Mascagniju svoj libreto, ki mu je ugajal in ga tudi sprejel. Dogovoril se je natanko z gdč. Will glede nekaterih izprememb, nato pa z libretom odpotoval v Rim. No, iz dežele mirt in oranž ni bilo lir. Will je pisala ponje, a dobila ni niti odgovora. Obrnila se je do avstrijskega konzula v Rimu, da posreduje, a brez uspeha. Morala je čakati, da se jej nudi ugodnejša prilika. Mascagni je najbrže gotovo pozabil, da na Dunaju še »visi« in se z mirno vestjo podal tja, da si nabere novih lovov. Ko pa je Will čula, da je njen dolžnik na Dunaju, ga je takoj tožila in njen odvetnik je sodnim potom zaplenil Mascagnijevih 25.000 kron, dokler ne bode razprava končana.

Zganje v nemških kolonijah. V nemškem državnem zboru je grajal poslanec Erzberger, ker se uvažajo v nemške kolonije Kamerun in Togo velikanske množine žganja. Zahteval je visoko carino na žganje.

Častna doktorica. Nov dokaz, kako naši severni bratje po Adamu časte in spoštujejo ženske ter cenijo njih delo in zasluge, je podala Švedska s tem, da je imenovala pesnikinjo Selmo Lagerhof doktorico honoris causa, ker je s svojimi pesniškimi proizvodi obogatila švedsko slovstvo in mu dvignila ugled. Pesmi njene so večinoma norodnodomoljubne vsebine, vsled česar je lahko umljivo, da si je stekla pesnikinja toliko priznanje in postala izmed najpopularnejših oseb v državi.

Smrtne obsodbe v Beuthnu (Pruska Šlezija). Pretekli petek je bila zaključena v Beuthnu, Pruska Šlezija, zanimiva porotna razprava. Na smrt so obsodili dvakrat zaradi dvakratnega umora in zaradi pomoči v desetletno ječo konjskega mesarja Viktorja Liberka, nadalje je bil obsojen na smrt zaradi dvakratnega umora neki Kioltyka. Ženo Liberka so pa obsodili v petletno ječo, ker ni naznanila umora v dveh slučajih.

Družinska tragedija. V Singsdorfu se je preteklo leto vrnila neka kmetica, zapustivši po petletnem zakonu svojega moža, na dom k svojim staršem. Edini sinček je ostal pri očetu. Nenadoma pa je žena prišla k svojemu soprogu in zahtevala, naj jej izroči otroka. Mož je to zahtevo odločno odklonil. Razkačena je potegnila kmetica iz žepa samokres ter ustrelila moža, ki je nezatno ranjen pobegnil. Ustrelila je še enkrat za možem, ne da bi ga zadela, oddala več strelcev proti gospodinjli,

nato pa usmrtila najpreje otroka, potem pa še samo sebe.

Radecki in zdravniki. Nedavno zamrl nemški pisatelj baron Torresani pripoveduje v svojih spisih lepo dogodenco o maršalu Radeckem, pod katerim se je on udeležil vojne z Lahij. Stari vojskovodja je imel posebno veselje, če so bili na juhi jetrni knedelji. Kakor jih je rad jedel, so mu oškodovali, zato so pazili zdravniki nanj, da se ne pregreši zoper njih zapoved. Radecki pa si je znal vedno pomagati. Kakor pravi vojskovodja je zapletel celo omizje v živahen pogovor in ko se je on prepiral z zdravniki, naložil mu je njegov sluga — seveda po njegovem ukazu — prav veliko te priljubljene jedi na krožnik. Tako je premagal Radecki svoje »sovražnike« tudi pri mizli.

Dunajsko pevsko društvo v Ameriki. Z velikim pompom so se podali dunajski hajlovci na pot v Ameriko in nemško časopisje to in onstran oceana jim je gladilo kolikor mogoče pot, že naprej opisujoč zmagoslavni triumf nemške pesmi. Toda v Ameriki sami so doživeli ti »mojstrski« pevci bridko razočaranje. V Carnegie Hallu v New Yorku so privedli koncert, h kateremu so povabili tudi zastopnike časopisov. Dočim nemškim listom primanjkuje izrazov, da bi dostojno proslavili »velikanski« uspeh nemške pesmi, nekateri angleški časniki povabil h koncertu niti sprejeti niso hoteli, le pet listov je poslalo svoje kritike. Tu slede kritike, značilne vsled kratčine: The New York Press piše: »Sirovi, trdi, po pivu pokvarjeni glasovi, zlasti tenorji, to je petje dunajskih pevcev.« »The World«: »Pri koncertu dunajskih pevcev je bilo čuti trajno drsanje glasov, pretiran piano, oduren falzet tenoristov, petje ni bilo v soglasju z notami.« The New York Times: »Uspeh inozemske organizacije — that's all.« »The Sun«: »Peli so dobro in pokazali dobre kakovosti pevcev.« »Tribune«: »Glasovi dunajskih pevcev ne balansirajo enakomerno. Tenor rabi preveč falzeta in nosa. Sicer je petje dobro, zlasti pri narodnih pesmih.« Drugače so se glasile kritike dunajskih glasbenikov o našej »Glasbeni Matici.«

Novo razstrelivo. V severoangleških premogovnikih so začeli uporabljati kot razstrelivo tekoči zrak. Poizkuse ž njim so delali več let, tudi pri vrтанju simpsonskega predora, a brez posebnega uspeha, ker so tekočemu zraku primešali druge vnetljive snovi. Sedaj ga uporabljajo čistega in izkoriščajo njegovo lastnost, da se začne pri določeni temperaturi izpreminjati v paro. Pritisk, ki nastane v posodi, če je dobro zaprta, je velikanski. Eksplozija nastane že pri navadni temperaturi, kajti izhlapevanje tekočega zraka se začne že pri 100 stopinj pod 0. Z vsako patrono se razstrelivo povprečno 30 ton premoga v kosih, ki so največ 60 cm. debeli.

Postavo solnograškega deželnega zbora v varstvo planin je cesar potrdil.

Moderna mladina. Neki trinajstletni deček je v Wolkersdorfu napadel in natepel dva svoja součenca, kar je videla mati enega izmed teh dveh. V pravični jezi mu jih je nametala za kaznen nekaj gorkih. Mladega vročekrvneža je to tako razkačilo, da je tekel domov, vzel bratov nabiti samokres in se skrival v kočjo kmetice, ki ga je kaznovala. Ko je zvečer družina sedla k večerji, je deček iz svojega skrivališča pomeril na ženo in dvakrat ustrelil nanjo, a jo le lahko ranil, nato pa ubežal. Mož je tekel za njim in mladi zločinec je še bežeč streljal na svojega zasledovalca ter mu tako ušel. Ko so ga prijeli orožniki, je predrzno povedal, da je hotel ženo ustreliti, ker ga je napadla.

Nesreča na svatbi. V Stryju v Galiciji je bila v neki hiši svatba. Gostje so plesali v sobi, kjer so bila položena samo začasna tla; ta so se udrila in šestnajst oseb je bilo težko ranjenih.

Pretep na svatbi. V Avas Felsöfalu sta se poročila kmet Bogya in kmečka deklica Marija Berinda. Med plesom je prišlo med fanti do prepira ter do pretepa, v katerem so bili smrtonovarno ranjeni trije, med njimi tudi Bogya.

Draga trma. Na nekem pariškem kolo-dvoru si je kupil neki podjetnik vozni listek. Po neljubi pomoti je vlak zamudil ter je moral čakati na prihodnji vlak. Da si prežene dolg čas, začel je prebirati razobešene vozne rede in tarife. Pri tem je opazil, da je plačal za svoj vozni listek tri centime preveč. Da si prežene čas, si je dovolil šalo ter zahteval pri blagajni povrnitev teh treh stotink. Zavrnilo so ga osorno. Šel je k načelniku postaje, toda brez uspeha. Stvar ga je začela zabavati. Nalašč ni hotel darovati železnici treh stotink ter je pisal železniški družbi uljudno reklamacijsko pismo. Ni bilo odgovora. Poslal je opomin po sodišču. Družba se mu je smejala. Vložil je tožbo. Prva inštanca je obsodila železniško družbo, ki je vložila priziv, a pogorela je tudi pri drugi in tretji inštanca. Tudi kasacijski dvor je razsodil, da mora družba povrniti tri stotinke. In železnica je vrnila tri vinarje, vrhutega pa plačala 80.000 frankov pravnih stroškov.

Največja blaznica v Avstriji je nova blaznica pri Dunaju, ki je sedaj dogotovljena. Poslopja so sezidana na prostoru, ki meri 1.430.000 štirinastih metrov; 970.000 metrov je obdanih z zidovi in ograjami. Na tem prostoru je 60 poslopij, zadostovala bodo za 2200 bolnikov. Po potrebi bo preskrbljeno za prizidanje drugih poslopij, da bo v njih prostora za 4000 bolnikov. Vsa naprava je podobna majhnemu mestu.

Lov na bike. Strašen lov so imeli te dni v Madridu. Za bikoborbo, ki naj bi se zvečer vršila v areni, pripeljali so z dežele tri krasne bike. Peljali so jih v kletkah skozi mesto, vse je drlo vkup, da si jih ogleda. Naenkrat eden izmed bikov začne strašno rjuti, zaleti se v steno in jo z enim sunkom razdrobi. Vsi trije biki planejo iz kletke, strašna razmetavanja nastane. Nekateri ljudje so zbežali v prodajalne, drugi splezali na drevesa, zopet drugi so se poskrili za vozove. Nekega moža je bik zabol del z rogmi, umirajočega so peljali v bolnico. Neko ženo je bik vrzel visoko v zrak, pri padcu se je zelo poškodovala. Potem se biki lotijo treh konj, ki so jih izvoščeki zapustili, ter jih usmrte. Bikoborci iz arene in policija prihiti so na pomoč. Eden izmed bikov se vrže proti orožniku, a ta sproži puško in žival je bila mrtva. Z velikim trudom se je posrečilo sretnim bikoborcem vjeti druga dva.

Redka materinska ljubezen pri živalih. Na nekem posestvu v Kalverstorfu na Nemškem imajo ovce, ki poleg svojih lagniet oskrbuje tudi mlade miške katerim je mati poginila. Skupno gredo na pašo in se igrajo ter sesajo pri stari ovci. Prašički se leno razvijajo, ker ovca skrbi za svoje rejenčke, kakor da bi bili res njeni.

IZJAVA.

Uredništvo »Domoljuba« izjavlja in potrjuje da ni pisal ne poslal in da ni v nobeni zvezi z dopisi v »Domoljubu« »Izpod Nanosa, hrenoviške okolice deželni dacar g. Iv. Porenta v Hruševju pri Postojni.

Narodno gospodarstvo

Zaklad kmetijstva.

II.

Naše kmetijstvo, spoštovani kmetovalci, ni več staro, kot je bilo nekdanj, razvija, četudi počasi, vedno svojo pot. Živinoreja, to je pravo pravcato bojno polje za kmetovalca, zlasti srednjega in malega posestnika, na katerem lahko pokaže, kako ume sukati meč svojega razuma in znanja. Za živinorejo je treba dveh reči: 1. plemenskega izbiranja, 2. izpopolnjevanja posamezne živali s pravilno rejo in gleštanjem.

Veleposestnik je z ozirom na prvo zahtevo na boljšem nego kmetovalec, ker redi mnogo živine, izbiranje mu je lažje. Toda ozir reje in gleštanja mu je kmet daleko kos, ker se on in njegova družina sleherni dan suče krog živine, žena in otroci in posli ljubilo in gleštajo in negujejo živino. Tako je mali kmet gospodar položaja, on je tisti, na kojem spočiva živinoreja cele dežele.

Kmet pa bo dosegel svoj smoter, zlasti ozir prve naše zahteve, le tedaj, ako se zveže s sebi enakimi v smoter skupne reje. Šele kmetijske živinorejske zadruge zamorejo doseči svoj cilj. Take imate za zgled n. pr. v Gorjah pri Bledu, v Selcih nad Škofjo Loko itd. Po več vasi se združi v tako živinorejsko društvo, v čigar okolišu se redi le živina, ki je za to okolico najbolj pripravna. V takih zadrukah se bodo kmalu znašli in vzgojili možje, ki bodo imeli smisel za umno rejo, ti možje bodo postali vodniki, ki bodo z železno roko uveljavili določbe pravil. Napravljala se bodo premovanja živine, ki bodo za gospodarje podučna in jih vneljala k posnemanju. Premovala se bo pa samo tista živina, ki v svojih lastnostih odgovarja popolnoma zahtevam zadružnega okoliša. Dandanes je premovanje navadno le majhne koristi, je le nekaj vesel praznik, ki mu manjka one resne bo za povzdigo živinoreje. Živali dobe premijo, precej potem pa jih dobi v roke prekupec ali mesar, ne rabijo pa se za plemo. Zahtevati se mora od onega, ki hoče dobiti prvo premijo da vodi natančen zapisnik o dohodkih živine, o njegovem izvoru itd.

Naloga naših kmetijskih društev in zadrug je, da se zavzamejo v prvi vrsti za povzdigo živinoreje, da bo enkrat konec te divje zmešnjave, da dobi vsaki hlev sebi primerno živino, da vzcvete v deželi krasna živinoreja. Danes sicer dobimo tu in tam lepo živino, le redko pa odgovarja ta dotični pokrajini. Treba si bo dobro ogledati, je-li se še nahaja kje živina, kraju popolnoma prikladna; ako ne, potem ne preostala nič drugega, nego s križanjem najboljših preostalih živali ustanoviti dobro pasmo za svojo okolico. Dolga je sicer ta pot, a vodi varno do smotra.

Fr. P.

Izveček iz poljedelskih poročil. Da, da, vročina! Če me je kdo v preteklem vročem poletju vprašal:

»Kaj bi, posebno pri delu na polju, proti hudi žeji storil.« tedaj sem mu priporočil, kar s tem vsem svojim bravcem priporočam; poskusil je in se mi zahvalil za dober svet in se nadejam, da bode marsikateri bravec teh vrstic, čeprav samo v mislih, storil isto, ako poskusi sam.

Vzemi sem rekel, 1 liter vode, primešaj ji eno polno žlico, približno 15—20 gramov »Frankovega« pridata h kavi, katerega ima tvoja žena itak v kuhinji, in kuhaj to dobrih 5 minut, potem postavi ta prevretek na stran za pet minut, da se sčisti, na to pa odliv prevrečka postavi v klet, da se shladi (če ti bolje

ugaja, lahko prideneš nekoliko sladkorja) in ga vzemi potem v steklenici s seboj na polje. Najbolje je, če steklenico zagrebeš na kakem senčnatem prostoru, potem bo ta okrepcujoča pijača ostala dolgo časa hladna.

Ako si žejen, popij precejšnji požirek tega mrzlega »Frankovega« prevrečka in čudil se bodeš, da te žeja ne bode zopet nadlegovala dolgo časa.

»Frank« torej ni samo najboljši pridatek h kavi, ker kot tak je itak splošno poznan, temuč tudi prav primerno sredstvo za žejo.

Hišni sluga

kateri je tudi nekoliko izvežban v kletarstvu, zanesljiv in lepega obnačanja, sprejme se v boljšo hišo v Ljubljani.

●● Pismene ponudbe **na uprav. „Slovenca“.** 1518 (1—1)

Najboljše **poljedelske stroje**, posebno pa

mlatilnice

za rabo na roko kakor na vitelj (gepelj), bodisi, da se isti goni z živino ali vodno močjo, kakor

čistilnice

in razno drugo orodje priporoča

trgovina z železino „Merkur“,
P. MAJDIČ, Celje.

Bogata zaloga travert, cementa, vodovodnih cevi in naprav, cevi iz kamenčoline, voznih in komatnih nepremočljivih plah. 526

Važno za p. n. gg. krojače!

Prva zahodnočeška **razpošiljalnica sukna**

Maks Wesecky v Plznu

že razpošilja svoje elegantno opremljene in bogato zbrane **Jesenske in zimske kolekcije.** 1458 4-1

Te vsebujejo najfinejše in najelegantnejše novosti vseh brnskih, liberških in drugih avstrijskih izdelkov.

Specialiteta: Crno blago.

nteresenti (krojači) dobe take zbirke zastoj in franko.

3 vajence sprejme takoj **August Repič**, sodarski mojster v **Ljubljani**, Trnovo, v starosti od 15—17 let. Hrana in stanovanje brezplačno. 1524

Hamburg-Amerika Linie

Voznja traja 6 dni izvirna prilika za potovanje in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton

hjasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig,** Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 18. julija 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj, 28. junij	9	69	61	6	45
Gradec, 23. junij	77	31	24	41	53
Trst, 6. julij	6	53	58	51	90
Linc, 6. julij	25	12	89	72	10

Utenca pošterih staršev, starost 14 - 15 let močnega in lepega vedenja, sprejme takoj **Peter Hrovat mesar na Javorniku Gorrenjsko.** 1435 3-3

Utenca sprejme takoj v krojaško obrt pod ugodnimi pogoji. **A. Štefančič, Hrastnik, Štajersko.** 1419 3-3

Samostan v Zaf čini

išče poštenega fanta za kravarja
Vstop takoj. Plača dobra. 1525

Zaloga, prodaja in razpošiljanje prav dobrega od 88 do 200 vin, liter pri **Carlo Gortan, Trst, Via S. Caterina 13.** Ceniki na zahtevo zastoj. 1457 20-2

**jedilnega
olja**

Gostilna na prodaj, dobro idoča, na državni in pol ure od železnične postaje, ki ima polje, vrt in travnik za 2 kravi in tudi nekaj gozda. Hiša je v dobrem stanu in zraven je tudi prodaja tobaka. Kupna cena 7000 kron — Več se izve pri lastniku **ALBINA HERMAN v HOVČAH,** pošta Podravlje, Koroško. 1427 3-3

Sprejme se zanesljiva moška oseba kot

hlapec

za vsako delo. Imeti mora daljša dobra spričevala ter biti vojaščine prost. 1433 3
Pismene ponudbe pod naslovom „Delo 221“ postrestante Ljubljana.

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana v St. Pavlu

v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na Koroškem. 1420 8-3

Javna popolna gimnazija

Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko predstojništvo. Sprejme se tudi dečki-pevci proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Postavno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo.
Edino pristen je 85 26

Thierry-jev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika špecijska steklenica s patent. zamažkom K 5 - franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo protiv vsem še tako starih ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se naslavlja na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.
Brošura s tisoč originalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah.

Lipovo cvetje, suhe gobe, kuminovo seme itd. kupuje

B. SEVAR, špicerijska trgovina
v Ljubljani, Sv. Jakoba trg. 1418

Vsem, ki se čutijo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrdilo nad 5000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franko in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

1215 6 3

Dve posestvi

s poslopijem (gozd, vinograd, travniki in njive) v lepi legi, ob glavni cesti, pol ure od kolodvora se pod ugodnimi pogoji prodasta, oziroma dasta v najem. — Natančna pojasnila daje resnim kupcem gosp. **Anton Schmelz, trgovec v Poljčanah, Štajersko.** 1520

Učenec

1486

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom g. **Fr. Sajovica v Medvodah.**

išče se zanesljiv **hlapec** za malc posestvo v Ljubljani.

Več se izve na **Zaloški cesti št. 6** na koncu deželne bolnice v Ljubljani. 1471 2-2

Leposlovní mesečnik

„Dom in Svet“
stane za celo leto K 9.— Naroča se v Ljubljani.

„ČAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po K na leto. Naročninu prejema upravitelstvo v Ljubljani.

Edina domača tvrdka

ki prodaja snovi za napravo domače pijače, bodisi na vodo, droži in tropine. Cene so nižje, kakor povsod drugod snovij pa daje več. Moj prednik je prodajal nad 20 let te snovi: jaz jih že 7 let v splošno zadovoljnost oddajam. Cene so zopet nižje. Zahtevajte cenik. Slovencem, zaupaj domačinu! **Fr. Humljak, trgovina s špicerijskim blagom, delikatesami in poljskimi pridelki. Gradeo, Anenbrugggerjeva ulica 26.** 2424 10

Hranilnica in posojilnica v Šmarji pri Jelšah prodaja takoj pod ugodnimi pogoji znano veliko

Jačodličevo gostilno

v šmarnem trgu. Z isto je v zvezi mesarija, pekarija, obširno gospodarsko poslopije in zemljišče. Stavbišče meri 23¹/₂ ha, travniki, njive in gozd nad 7 ha. — Resni kupci, ne špekulantje, pozivedo vse natančneje od prodajalke, do katere se je obrnati naravnost. 1364 3

Tovarna za stole Franceta Švelgeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo. 2805 26-14 zastoj in franko

„Harard Line“ Trst-New-York — pripravljeno za najhitrejša pot iz Ljubljane v severno Ameriko. Ker led ni deluje vsakratne vožnje po raznih sezonskih, sobnega preselovanja se prenehanja in sploh sobnih postranskih strokov moj potje. Parniki so prostorni, varni, zračni in snatni; vsotje vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastoj. 3004 62

Andrej Odimek, Ljubljana, Slomškove ulice 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

FRANC JOZEFOVA grenka voda.

Goddam!

Konečno vendar naglo in zanesljivo učinkujoče sredstvo **proti kurjim očesom**

Cook & Johnsons
amerik. patent

rinčica za kurja očesa

1 kom. 20 vin., 6 kom. 1 K, po pošti 20 v. porto.

Dobiva se v vseh lekarnah monarhije in v medicinskih drogerijah itd. 1085 10 6

Nova bogata Amerika!

Na Sušaku pri Reki najde vsak, ki se obrne na **Ivana Rebeka, novo Ameriko.**

Prvo prmetno in obmorsko mesto Reka in Sušak, obdana s slovitimi letovišči kot Opatija, Lovrano, Cerk en ca itd., je kralj. kamor dojde z vseh delov sveta najvišja gospoda. Ondi je nastala velika potreba službojočega oobja, in toraj dobi tu vsak, ki želi služiti, res novo Ameriko! Pozi. ljam torej vse, ki iščejo službe, da se obrnejo na mojo posredovalnico in zakotvoljeni naj bodo, da dobe dobro plačo in službo. Potrebujem takoj 8) raznih kuharic z mesečno plačo od 20-100 K, 5) sobar c za boljše hiše po 20-30 K, 160 raznih služabnic po 16-10 K mesečno, 50 raznih slug, kočijažev itd. Nadalje potrebujem 100 raznih obrtnih delavcev ter veliko število mladeničev od 1: 15 gid. za vajence pri raznih obrtnih in trgovinah. Isto tako se dobi vse gori navedeno osobje v mojem zavodu. Vsi oni, ki iščejo službe, ali ki iščejo uslužbencev in obrtnih moči, naj se obrnejo na moj zavod. Za odgovor naj se priloži znamka. — Z odličnim spoštovanjem 1460 3-2

Ivan Rebek, imejtel zavoda na Sušaku, Zvonimirova ulica 96. Telefon 857

Vino

mnogovrstno istrsko, vipavsko, bizeljsko in
dolenjsko prodaja zajamčeno pristno tvrdka

Hammerlitz & Hladnik v Logatcu

po primerno nizkih cenah ter na željo naroč-
nikov dopošilja brezplačno vzorce s cenami.
1316 1-3

Cenik zastoj in franko.

Priznana najboljša oljnate barve.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in ste-
klarskega kleja.

Najnižje cene.

Najnižje cene.

*Potniki v Ameriko
Naten želijo dobro, po ceni in
za nesljivo potevati naj se obrnejo
na
Simona Šimeletza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsokovrstna Pojasnila daje se brezplačno.*

Istotam sprejmejo se dobri in zanos-
ljivi zastopniki.

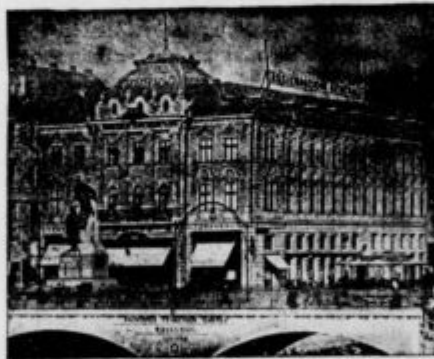
Ustanovljena l. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831

Assicurazioni Generali v Trstu.

Največja zavarovalnica
avstro-ogrške države.

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta 2, v lastni hiši.**

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno
sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le
pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec
ga primeša krmu vsaki domači živali. Najvišje
medalje na razstavih in tisoči zahvalnih pisem
pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z
mastinom. 187 26 12

Tovarniška zaloga: lekarnar **Trnkóczy,**
Ljubljana.

Pristno

1519 2-1

rudečo deteljo

(inkarnatka) in **repno seme**, kakor tudi
vsa druga semena priporoča tvrdka

Josip Kordin

Ljubljana, Pred Škofijo števil. 3.

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19

v Ljubljani

Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam.

2962 12-7

Edina domača slovenska zavarovalnica! Svoji k svojim!

Vijadno se priporoča

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10.

Velika zaloga. — Solidno blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-41

F. M. Netschek, Ljubljana

o. kr. dvorni dobavitelj

„Pri veliki tovarni“

Resljeva cesta št. 3, Sv. Petra cesta št. 37

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo velikansko zalogo **na-rejenih oblek** za gospode, dame dečke, deklice in otroke.

Cene nizke! Solidna postrožba.

Velespoštovanjem 873 7

A. Lukič, poslovodkinja.

Najboljše domače krepčilo za želodec

(katero tudi gospodje zdravniki radi uživajo) je

rastlinski liker „FLORIAN“

od rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Dobl se pri vseh boljših trgovcih.

Varujte se, da ne bode te prevarjeni s kakim drugim, slabim izdelkom!

Pristno je samo blago pod imenom **„FLORIAN“ iz Ljubljane.**

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in čreveh, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja.

2444 20 11
Delovanje izvrstno, vspeh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanajstoriga) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Posestvo na prodaj in nova sezidana hiša s plosjem: cena 3000 kron. Več pove **Jožefa Žnidaršiča na Lukovcu, p. Radna, Dolenjsko.** 1523

Ženitbena ponudba. Mladencu star 31 let 4000 K v gotovini, se radi pomanjkanja znanja želi tem potom seznaniti z dekletom ali mlado vdovo, ki bi imela hišo in večje ali manjše posestvo. Le resne ponudbe, če je mogoče s sliko, naj se pošljejo do 24. julija upravn. „Domoljubu“ z napisom „Ponudba 1428“.

Ne kupite nobene ure

dotlej niste prejeli mojega velikga cenika:

gl. 1-50 gl. 3-50

- size. Ne kupi ure . gl. 1-50
- z zlatom 2-10
- z dvojnim pokrovom 2-10
- z srebrom 2-10
- globe. 1 klona ure 2-50
- prave šokof-palant 2-50
- srebr. omaga 2-50
- idkarstne verižice 1-10
- idkarstne sate ure 2-50
- idkarstni sate prstani 10-10
- idkarstni sate prstani 2-10
- stenske ure 70 cm 2-50
- s bitjem liki svona 2-10
- s gube 2-10
- s rukavice 2-50
- uhajski ure 2-30
- bedilke 1-30
- ponedilav teč 1-50
- dvojnim svonom 1-50
- bedilke s bitjem in svonom liki svona 2-50
- triletna pisarna jamstvo, na primeru 4mar usaj. Razpošilja s po novsetja.

Maks Böhnell

urar, zapriesteni sodni cenilec

Dunaj, VI., Margarethenstr. 27 (vlastni hiši)

Zahtevajte moj cenik s 2000 slikami zastoj in pošiljate prsto.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,
Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se priporoča prečastiti duhovščini in p. o. slavn. občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo, stavbenih del, napravov okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostlin in za sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah — Nariši, ceniki in proračuni na zahtevo zastoj, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpolago. 1804 52-48

Za 5 vinarjev

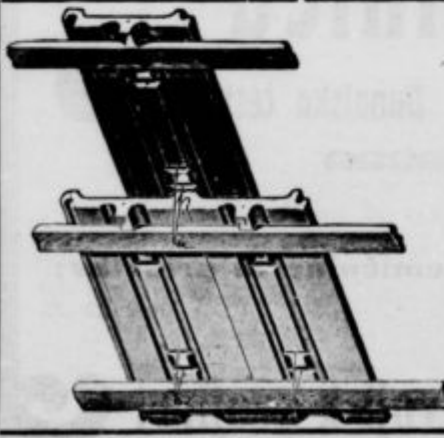
si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposilstev vzorcev pri **veliki trgovini bratje Lechner v Gradcu, železna hiša.** To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejše blago za damske obleke črno in barvano perilno blago, posteljino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potrebščine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo reelna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev. 1311 12-5

Najboljše švicarske ure, zlatina in srebrnina se dobe po najnižjih cenah pri sloveči domači tvrdki 357 26-29

H. Suttner, urar
Ljubljana, Glavni trg, nasproti rotovža.
Prosim zahtevajte nov velik cenik, kateri je ravno izšel in se pošlje zastoj in pošiljate prsto.

Učenca
sprejme v trgovino s specifičnim blagom **Ferd. Hiebs v Kranju.** 1498 2-1

Valenca za sedlarsko obrt v starosti 13-14 let sprejme takoj **Fran Wisjan, Ljubljana, Rimska cesta 11.** Hranja in stanovanje prsto. 1513 1

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana
opekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patent **zarezanih strešnikov**
Sistem „Marzola“ (Strangfalzziegel) Sistem „Marzola“
Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.
Najlucnejšo, najcenejšo in najpreprostejšo strešno kritje.
Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji. — Vzorec in prorpekte pošljemo na željo brezplačno. Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 10
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

